

obzornik

glasilo delovne organizacije

Slovensko lesarstvo in z njim Brest v nič kaj zavidljivem položaju

O NAŠEM LETOŠNJEM GOSPODARJENJU IN PRIHODNIH NALOGAH

Končujemo leto 1985, ki je bilo glede na pogoje gospodarjenja in glede na dejavnosti, potrebnih za prilagajanje tem pogojem, izredno razgibano. Hkrati pomeni to leto tudi zaključek srednjeročnega plana za obdobje 1980—1985 in leto priprav za opredelitev dolgoročnih poslovnih ciljev in temeljev plana za prihodnje srednjeročno in dolgoročno obdobje. V obilici sprotnih nalog smo morali zato najti čas tudi za sistematično reševanje dolgoročnih nalog z najrazličnejših področij poslovanja.

Zaradi zapletenosti in večkrat tudi zaradi politične občutljivosti vprašanj, ki v končni posledici zadevajo družbeno ekonomski položaj našega delavca, smo vsa glavna vprašanja sprotnega poslovanja in razvoja reševali dokaj poglobljeno. Tako smo pripravljali ustrezna strokovna gradiva in jih obravnavali ob sodelovanju družbeno političnih organizacij na zborih delavcev

in na samoupravnih organih v Brestu.

Gotovo je v tem glavni vzrok, da je kolektiv v izredno težavnih pogojih uspel doseči sorazmerno zadovoljive poslovne uspehe.

ZAPLETENE GOSPODARSKE RAZMERE

Kateri so glavni od omenjenih težavnih pogojev, ki smo jih

srečevali v preteklem srednjeročnem obdobju?

Žal jih je veliko, zato lahko omenimo samo vidnejše izmed njih.

Znano je, da je bila v svetu splošna gospodarska recesija, zaradi katere je prišlo na svetovnih trgih do večjih strukturnih premikov. Kot dežela, ki je močno vpletena v mednarodno delitev dela, smo seveda tudi mi krepko občutili omenjena gospodarska gibanja.

Skušamo jih ublažiti s posebnimi ukrepi, povezanimi v programu gospodarske stabilizacije, ki pa se na mnogih sektorjih in področjih ne uresničuje. Naše gospodarjenje se odvija pod

naslednjimi glavnimi oviralnimi značilnostmi:

— hitra rast cen energije, pri kateri smo bistveno vezani na zunanje vire,

— hitra rast vseh vhodnih cen — surovin in repromaterialov,

— zastarelost proizvodne opreme, ki je posledica nizke akumulativnosti, zlasti izvozno usmerjena dela proizvodnje ploskovnega pohištva oziroma administrativnega določanja cen v preteklosti,

— hitra rast obrestnih mer za najeta sredstva in pri tem neugodna zatečena struktura virov sredstev (pomanjkanje lastnih sredstev),

— upadanje stanovanjske izgradnje in splošne kupne moči ob restriktivni politiki potrošniških kreditov in porabe nasploh.

KAKO SMO SE ZNAŠLI

Omenjene in druge značilnosti so bistveno spremenile gospodarski prostor. Zato smo morali prekiniti z izrazito velikoserijsko proizvodnjo, dodatno ukrepati pri organiziranju proizvodnje, povečati dejavnost pri oblikovanju izdelkov, zagotavljati trajnejše oziroma ustrežnejše vire surovin in materialov ter kooperacijskih dobav in podobno.

Naša uspešnost pri prilagajanju takim razmeram je seveda pogojena z dodatnimi investicijskimi vlaganji. Le-ta smo glede na razpoložljiva sredstva razreševali v največjem možnem obsegu, kar pa je še vedno prepočasno glede na možnosti svetovne konkurence. V petih letih smo nabavili okrog 180 novih strojev in drugih pomembnejših osnovnih sredstev.

Takšno, v bistvu nekonkurenčno stanje, je pustilo svoje posledice v razmeroma višjih stroških in s tem ustrezno nižjem dohodku in tudi nižjih osebnih dohodkih.

Ocenjujemo, da kot širša družba dajemo v sedanji ekonomski politiki še vedno premalo podarke izvozu na konvertibilno področje in ga v nekaterih ukrepih celo izenačujemo s klirinškimi. Ta ugotovitev še posebej velja za izvoz ploskovnega pohištva, torej predvsem za Brest, ki je med največjimi proizvajalci tovrstnih izdelkov.

NAŠE POVEZAVE

V iztekaajočem se srednjeročnem obdobju smo dobili potrditev, da je pravilna taka opredelitev, po kateri smo v okviru občine, regije in sestavljene organizacije — ter širše — usklajevali najpomembnejša vprašanja.

Tako smo skupno opredeljevali in izvajali dejavnosti, ki zadevajo večja vlaganja, potrebna za zagotavljanje surovin, za proizvodnjo in za prodajo gotovih izdelkov.

Posebej moramo omeniti tudi pričetek uspešnega usklajevanja interesov področnega gozdnega gospodarstva in lesno predelovalne industrije v okviru poslovne planske skupnosti Notranjske. Vsekakor kaže omeniti tudi stalno prisotno skrb in ukrepe za življenjsko raven zaposlenih, tako predvsem na področju usklajevanja osebnih dohodkov z rezultati poslovanja in z naraščajočo inflacijo — v največjem možnem obsegu. Podobna ugotovitev velja tudi za zagotavljanje socialne varnosti delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki, za regresiranje družbene prehrane in letovanja.

OSNOVE POSLOVNE POLITIKE

V letu 1985 smo doživljali koncentracijo vseh omenjenih značilnosti.

V naši poslovni politiki smo nadaljevali z naslednjimi usmeritvami:

— prestrukturiranje proizvodnje, pri čemer moramo omeniti uspešno prodajo ognjeodpornih mineralnih plošč ter uvedbo strojegradnje kot nove dejavnosti Bresta;

— pospešena investicijska vlaganja zlasti v smeri koncentracije sredstev za večje prestrukturiranje proizvodnje v tržno zanimivejše programe masivnega pohištva za izvoz, pri čemer velja posebej poudariti usklajevanje in združevanje sredstev v okviru SZD Slovenijales — združenih je 14,5 milijarde starih din od DO Slovenijales — trgovina;

— razmeroma visok delež izvoza na konvertibilna tržišča tudi v pogojih maloserijske proizvodnje,

— vnaprej zastavljena programska politika, pri čemer moramo omeniti zlasti povečan ob (nadaljevanje na 2. strani)

Srečno in uspešno 1986!

Priprave na kongrese komunistov

Leto, ki prihaja pred nas, bo v družbeno političnem pogledu izredno pestro. Zvrstila se bo vrsta pomembnih manifestacij, saj bo poleg spomladanskih volitev v delegatske skupščine družbeno političnih in samoupravnih interesnih skupnosti to leto v znamenju kongresov dejansko vseh družbeno političnih organizacij (zveze komunistov, zveze sindikatov, zveze mlade, zveze združenj borcev NOV — razen SZDL, ki kot fronta vseh organiziranih socialističnih sil nima posebej svojega kongresa) in sicer v vseh socialističnih republikah in avtonomnih pokrajinah ter v zvezi (federaciji)..

Kongresi zveze komunistov bodo v času od aprila do junija 1986. leta. Sredi aprila bo v Ljubljani 10. kongres ZK Slovenije, v juniju pa bo v Beogradu 13. kongres ZK Jugoslavije. Priprave na kongres že nekaj časa tečejo; pričele so se dejansko že spomladi leta 1985 z imenovanjem in organiziranjem posebnih delovnih teles (odborov, komisij), priprave pa so se bolj pospešile jeseni in so sedaj dejansko v polnem teku.

Tako je centralni komite ZK Slovenije že obravnaval in dal v javno razpravo osnutke vseh najpomembnejših kongresnih dokumentov in sicer osnutek poročila o delu med kongresoma že koncem oktobra, osnutek resolucije 10. kongresa ZKS in osnutek dopolnitev in sprememb (oziroma novega besedila) statuta ZKS pa na nedavni seji koncem decembra.

Namen je, da se v obdobju pred nami (do kongresov) članstvo zveze komunistov, pa tudi drugi delovni ljudje in občani vključijo v obravnavo teh dokumentov in s svojimi pripombami, predlogi in sugestijami prispevajo k oblikovanju vsebine.

Časi, v katerih smo in v katerih bodo kongresi oziroma potekajo priprave na kongrese, so dokaj težavni in zapleteni. Soočamo se z velikimi težavami, s pojavi gospodarske in družbene krize, ki se odražajo na primer v nizki stopnji rasti proizvodnje in družbenega produkta, visoki stopnji inflacije, katere negativne učinke čutimo vsi, zastoj je v samoupravnem razvoju. Zapletene so tudi mednarodne razmere na političnem področju odnosov med državami, med obema blokoma (oboroževalna tekma, lokalne vojne), pa tudi na gospodarskem področju mednarodnih odnosov, saj se pogloblja prepada med razvitimi in nerazvitimi; poseben problem držav v razvoju — tudi naše države — so njihovi ogromni denarni dolгови kot posledica neenakopravnih mednarodnih gospodarskih odnosov.

Obenem smo soočeni z novo tehnološko revolucijo. Razvoj novih tehnologij in znanosti je razvite države že pripeljal na prag poindustrijske družbe, imenovane tudi informativna družba.

Teh, z nekaj skopimi besedami nakazanih značilnosti domačih in mednarodnih razmer, v katerih sta Slovenija in Jugoslavija semnanizal zato, ker so povezane z vprašanji našega prihodnjega materialnega razvoja, z našim me-

ga delovanja), naloge pri materialnem, znanstveno tehnološkem in kulturnem razvoju, naloge pri krepitvi splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite, naloge v boju za mir in drugo.

V statutih zveze komunistov (statutu ZKS in statutu ZKJ), ki opredeljujejo vlogo, organiziranost, način delovanja in notranje odnose v zvezi komunistov, ni predvidenih nekih bistvenih vsebinskih sprememb in dopolnitev, ker se v načelu vloga in mesto zveze komunistov v družbi ne spreminja, pač pa bo napravljen večji poseg v statut v smislu nje-gove racionalizacije in sistematike, ob tem pa tudi več sprememb in dopolnitev v smislu krepitve učinkovitosti in enotnosti, demokratiziranja in odgovornosti v zvezi komunistov.

J. Frank

stom v mednarodni delitvi dela in našo vlogo v mednarodni skupnosti, s perspektivami razvoja socialističnega samoupravljanja...

S temi in drugimi vprašanji in iskanjem odgovorov nanje se bodo ukvarjali kongresi. V resoluciji bodo opredeljene naloge zveze komunistov pri krepitvi oziroma uresničevanju socialističnih samoupravnih odnosov na različnih področjih (krepitve odločujoče vloge delavcev v združenem delu, razvoj političnega sistema glede na kritično analizo njegove-

O prihodnjem sodelovanju

IZ DELA POSLOVNE PLANSKE SKUPNOSTI GOZDARJEV IN LESARJEV

27. oktobra so se delegati planske poslovne skupnosti gozdarstva in lesarstva Notranjske zbrali na zadnji seji prvega dvehletnega mandata. Vlogo predsednika poslovnega odbora je od Gozdnega gospodarstva Postojna za naslednje dve leti prevzel Brest. Ob tej priložnosti je bilo tudi ocenjeno dosedanje delo, še zlasti pa so se izoblikovala mnenja o glavnih nalogah, s katerimi bi morala planska poslovna skupnost v prihodnje obogatiti svoje delo.

Kar zadeva njeno dosedanje delo, prevladuje ocena, da je skupnost opravičila svoj obstoj. Čeprav so bile obravnave na sestankih v prvem mandatnem obdobju precej enostranske in vroče, so se vendarle začeli odnosi med lesarji v regiji ter lesarji in gozdarji zblíževati.

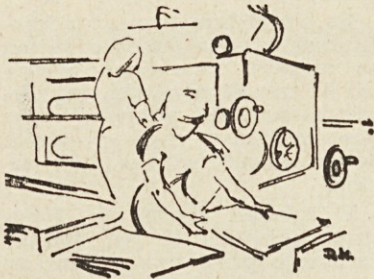
Skupnost je postala vir zblíževanja in zaupanja med člani-cami, hkrati pa je prevladalo spoznanje o življenjski odvisnosti in potrebah enih in drugih.

Ne glede na to, je bilo opravljenih v tem času tudi nekaj vsebinskih premikov v poslovnem in prihodkovnem dogovarjanju in povezovanju. Naj omenim prihodkovni sporazum med Javorjevo tovarno opažnih plošč in Brestovo temeljno organizacijo Žagalnica o skupni proizvodnji in prodaji opažnih plošč, dogovarjanje o letnih načrtih dobav surovine, dogovarjanje o deviznem pokrivanju potreb Gozdnega gospodarstva s strani lesne industrije, dogovarjanje o cenah gozdnih sortimentov, sprotne informacije o gospodarjenju članic in o njihovih težavah, dogovarjanje o razvoju in delitvi dela ter skupnih tržnih nastopih na področju porajajoče se stroje-gradnje.

Bilo pa je tudi več uspešnih poskusov pri neposrednem sodelovanju in zblíževanju na področju zaposlovanja invalidov, po-

gozdovanja in drugih srečanj. Planska poslovna skupnost je imela svojo vlogo tudi v pripravah problemske konference komunistov lesarstva in gozdarstva ter regijskih posvetov.

Vsekakor naj omenim vlogo planske poslovne skupnosti tudi v okviru gospodarske zbornice v Postojni pri opredeljevanju o nekaterih razvojnih in drugih nalogah lesarstva in gozdarstva.

V prihodnje bodo morale članice planske poslovne skupnosti začeti z delom pri nekaterih drugih nalogah širšega pomena. Pri tem gre za dokaj težke teme o dohodkovnem povezovanju gozdarstva in lesarstva, teme o prihodnjem usklajevanju razvoja vsake članice, pri čemer bi moral še zlasti pomembno vlogo imeti razvojni odbor pri skupnosti.

Premalo so se članice doslej vključevale v razreševanje posameznih vprašanj o sorodni strokovni službi članic pri načrtovanju in razreševanju vsakodnevnih usmeritev gospodarjenja. Naj omenim samo področje trženja, financ, računalništva...

Vsekakor bi planska skupnost lahko imela pomembno vlogo pri usklajevanju in načrtovanju srednjeročne in dolgoročne strategije razvoja lesarstva in gozdarstva, pri razreševanju težav z oskrbo s surovinami in v tej zvezi enotnim povezovanjem z obmejnimi območji sosednje republike Hrvaške in drugimi.

To so vsekakor naloge posebnih strokovnih skupin, pri snovanju prihodnjih programov nalog.

Dejstvo je, da je planska poslovna skupnost dobila svoje opazno mesto tudi v vidika družbeno političnih organov naše regije. Ocenjeno je, da bi se vloga planske poslovne skupnosti lahko odražala tudi pri kadrovanju za pomembnejše funkcije druž-

Iz naše službe za avtomatsko obdelavo podatkov

beno političnega in strokovnega dela izven naše regije, še zlasti zaradi teže, ki jo lesna industrija in gozdarstvo regije imata v deležu gozdarstva in lesarstva naše republike.

Da bi plansko poslovna skupnost svoje poslanstvo opravičevala tudi v prihodnje, pa bo nujno od nekaterih vsakdanjih in ožjih zadev preiti na težja, strateška vprašanja prihodnjega

gospodarjenja v lesarstvu in gozdarstvu v regiji. Ob polnem razumevanju, strpnosti in argumentih samih članic, vključevanja dela strokovnih skupin ter ob pomoči notranjske gospodarske zbornice in družbeno političnih organizacij regije bo plansko poslovna skupnost vsekakor lažje uresničevala tudi take cilje.

D. Mazij

Za povečan izvoz

BREST JE ZNOVA DOBIL MEDNARODNO POSOJILO

Verjetno nam je vsem znano, da je strojna oprema v Brestovih pohištvih temeljnih organizacijah že zelo zastarela in je zamenjava le-te nujna, če hočemo še naprej slediti zahtevam domačega in tujega trga. Pospešena zamenjava opreme pa je v sedanjem zapletenem gospodarskem položaju samo z lastnimi — Brestovimi sredstvi nemogoča, saj je naših sredstev za naložbe iz leta v leto manj. Ob tem pa moramo omeniti, da je proizvodnja vseh vrst pohištva še vedno v veliki meri odvisna od uvožene tehnologije. Nabavo te opreme pa so nam poleg skromnih finančnih sredstev omejevali tudi predpisi o omejevanju uvoza opreme.

V takšnem položaju je bila edina možnost pridobitev mednarodnega posojila za financiranje uvozne opreme. Zato smo pripravili investicijski projekt za izvozno usmerjeno naložbo. Ker dosegamo pri nas največ uspehov s izvozom pohištva, ki je narejeno iz masivnega lesa, je razumljivo, da je projekt obsegal predvsem posodobitev proizvodnje masivnega pohištva.

Naša usmeritev je bila podkrepljena tudi z raziskavami in ugotovitvami nekaterih institutov, ki ocenjujejo, da imata Slovenija, pa tudi Jugoslavija primerjalne prednosti predvsem v proizvodnji pohištva iz masivnega lesa, saj ta proizvodnja temelji na domači surovini.

Pri oblikovanju projekta in izbiri tehnologije smo posvetili največ pozornosti boljši izrabi osnovne surovine, kvalitetni in višji stopnji obdelave, hitremu prilagajanju zahtevam trga ter odpravljanju ozkih grl. Po končani naložbi bomo sposobni proizvajati tudi zahtevnejše in kvalitetnejše izdelke za izvoz, tako imenovani srednji ali celo višji cenovni razred. To pa pomeni, da bomo za kubični meter obdelane surovine pridobili višjo ceno in s tem večji izvoz. Izboljšala pa se bo tudi finančna uspešnost v proizvodnji masivnih izdelkov.

Celotna vrednost projekta, ki obsega domačo in uvozno opremo za obdelavo masivnega lesa, znaša 545 milijonov dinarjev.

Investicijski projekt je ugodno ocenila tudi Mednarodna finančna korporacija (IFC) iz Washingtona, ki deluje v okviru Mednarodne banke za obnovo in razvoj in nam je odobrila za 500.000 ameriških dolarjev oziroma 1.500.000 nemških mark deviznega posojila. Posojilo je namenjeno izključno za uvoz teh-

nologije in opreme za proizvodnjo pohištva iz masivnega lesa.

Projekt so ugodno ocenile tudi republiška komisija za oceno investicij, Ljubljanska banka — Gospodarska banka in SOZD Slovenijales. Zato bo Ljubljanska banka podprla našo naložbo z domačim posojilom v znesku 150 milijonov dinarjev, Slovenijales-trgovina pa s sovlaganjem 145 milijonov dinarjev.

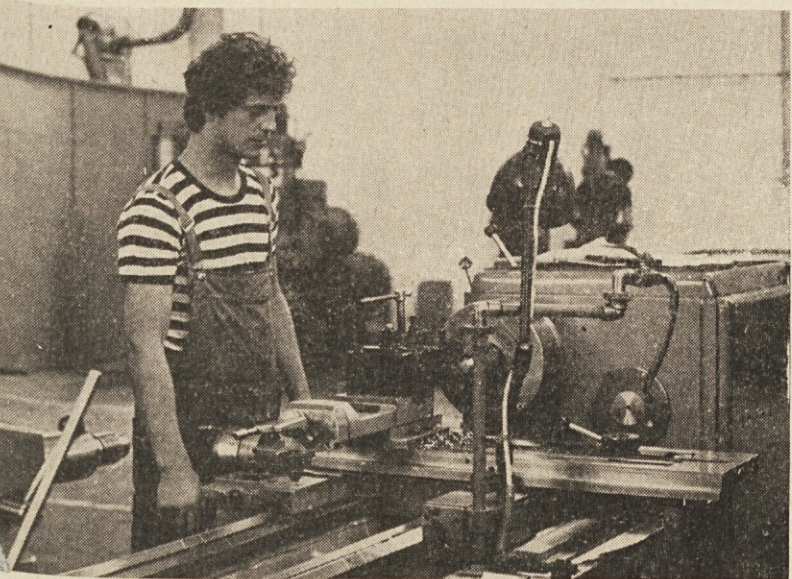
Obe posojili — devizni in dinarski sta dolgoročni in v sedanjem položaju zelo ugodni, saj so obrestni zaradi izvozne usmerjenosti naložbe nižje kot je splošna obrestna mera.

Naložba je že v teku, saj smo že naročili večji del uvozne, pa tudi domače opreme. Ker so dobavni roki za opremo, predvsem domačo, daljši, ocenjujemo, da bo naložba v celoti zaključena do konca leta 1986.

Nova oprema nam bo omogočila izboljšanje nekaterih ključnih dejavnikov v proizvodnem procesu, predvsem zahtevnejšo obdelavo, višjo kvaliteto, prilagodljivost trgu in boljše izrabo surovin. Od nas samih, predvsem od naše organiziranosti in zainteresiranosti, pa je odvisno, kako bomo te možnosti dosegli in tudi izkoristili.

J. Korošec

Naša strojegradnja vse bolj širi dejavnost

Nemirna domača in tuja tržišča

NAŠA »OKROGLA MIZA« Z VSEBINO: OD NABAVE DO PRODAJE

Blagovni promet je nedvomno eden izmed najpomembnejših členov poslovanja, saj z nabavo in prodajo predstavlja njegov začetek in konec, ki se izrazi v finančnih rezultatih. Še posebno težo dobiva v sedanjih zapletenih in nemirnih razmerah na domačem in tujem trgu.

Prav zato smo pripravili za novoletno številko »okroglo mizo« oziroma razgovor o tem, kako smo te razmere obvladovali letos in kaj pričakujemo v prihodnjem letu.

Sodelovali so koordinator blagovnega prometa Zdravko Zabukovec, vodja zunanje trgovinskega poslovanja Ljubo Ule, vodja uvoza Ciril Komac, vodja izvoza Branko Klešnik, direktor TOZD Prodaja Stane Zidar in vodja nabavne službe Miro Levar.

Seveda je iz izčrpnega razgovora težko izluščiti in strniti bistvene ugotovitve, saj zajema ta dejavnost številne pojave, dogajanja in dileme...

NAŠA OSNOVNA IZHODIŠČA

Za naše letošnje poslovanje smo si ob zapletenih tržnih razmerah zastavili več osnovnih izhodišč: ustvariti v naši prodaji čim večji delež izvoza; izvoz še bolj pospeševati in zavirati uvoz; ob teh prizadevanjih ohraniti dosedanje položaje na domačem trgu; vzdrževati ravnotežje med vhodnimi in prodajnimi cenami...

Ob takšnih izhodiščih smo se srečevali s številnimi gospodarskimi dejstvi, ki so neposredno vplivala nanje:

— zastarela tehnologija, ki ustvarja nizko akumulacijo;

— visoke obresti, visoki vhodni stroški, visoki stroški trgovine;

— vse zahtevnejše zahteve trga, ki terjajo manjše serije in različne nove modele, pojavlja pa se tudi vse ostrejša konkurenca;

— nizka kupna moč prebivalstva in obnem gospodarska politika, ki si prizadeva zmanjševati potrošnjo;

— ob takem stanju je naša panoga vse manj privlačna za strokovne delavce.

Pri tem velja omeniti, da so naše resolucije preveč ohlapne in ne dajejo trdne osnove za trdne odločitve. Devizna zakonodaja je še pod številnimi vprašanji, dejstvo pa je, da izvozniki v celotnem sistemu še niso dobili ustreznega mesta. Razmere na domačem in tujih trgih se nenehno spreminjajo, kar terja neprestano in hitro prilagodljivost.

NABAVA — DOMAČI TRG SE UMIRJA

Letos je bila ponudba na domačem trgu večja kot lani, tržišče se je zlasti v zadnjih mesecih leta začelo prilagajati tržnim zakonitostim, delno pa so k temu prispevali tudi nekateri ad-

ministrativni ukrepi s prepovedjo izvoza nekaterih surovin.

Posebej v začetku leta so bili pri dobaviteljih izredni pritiski na višje cene, ki smo jih zvečine morali priznati. Tako so letos na nabavnem področju cene narasle povprečno za 101 odstotek (hlodovina iglavcev za 148 odstotkov, mazut za 179 odstotkov, žagan les bukovine za 125 odstotkov, tapetniško blago za 126 odstotkov, laki za 148 odstotkov, hlodovina in tehnični les skupaj za 126 odstotkov in tako naprej).

Zdaj, ob koncu leta, pa smo spet priča pritiskom na zvišanje cen za prihodnje leto.

UVOZ LE POD »NUJNO«

Za letošnje leto so za uvoz značilni številni administrativni ukrepi in omejitve.

Znana so naša osnovna prizadevanja po zmanjševanju uvoza, zato uvažamo le tisto, kar zares moramo. To zahteva dosti sprotnega dogovarjanja, saj moramo najprej proučiti razmere na domačem nabavnem trgu: kaj je moč dobiti in kaj ne, ali so materiali ustrezne kvalitete, kako je s cenami.

Vse to vpliva na dogovorjeni obseg in vrsto uvoza. Vrsto materialov smo iz teh razlogov prisiljeni uvažati (denimo furnir, materiale za investicijsko vzdrževanje in drugo). Pri večini sprejetih izvoznih programov pa naročnik posla izrecno zahteva uvozne materiale.

Pri programih smo delali selekcijo materialov glede na domače tržišče. Ob tem pa bi si želeli tesnejšega sodelovanja s temeljnimi organizacijami, zlasti kar zadeva pravočasno lansiranje programov in s tem pravočasna naročila.

ZADOVOLJIVA PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Pogoji za prodajo na domačem trgu so se letos iz znanih

in večkrat omenjenih vzrokov zelo zaostri. Poleg vsega tega tržišče dopušča tudi vrsto negativnih pojavov, nelojalno konkurenco, ki je s svojimi posameznimi oblikami tudi zakonsko vprašljiva.

Kljub temu bo letošnja prodaja v okvirih načrtovane. To smo dosegli z izjemnimi prizadevanji in z iskanjem novih prodajnih prijemov.

Ohranili smo svojo prisotnost na celotnem jugoslovanskem trgu, zastavili še tesnejše sodelovanje z velikimi trgovskimi hišami, vzpostavili inženirinske posle za znanega kupca, povečali prodajo prek SPC Črnuče (Slovenijales), utrjevali lastno maloprodajno mrežo, vodili najustreznejšo politiko cen, širili ekskluzivna prodajna mesta (samo za Brestovo pohištvo) po vsej državi, s prodajo primarnih izdelkov smo se uspeli prilagoditi zahtevam trga, prodali smo vse izdelke iz naše strojegradnje, posebno pozornost pa smo posvetili oblikovanju novih izdelkov.

IZVOZ MANJSI OD NAČRTOVANEGA

Čeprav smo v izvoz usmerili vse sile, bo letošnji približno na lanski ravni, vendar nekaj pod smelo zastavljenim letošnjim planom.

Na tuji trg je vse težje prodirati zaradi izredne konkurence, manjših serij, kratkih dobavnih rokov, zahtev po izjemni kakovosti in za nas vprašljivi dohodkovnosti.

Precej težav je bilo v začetku leta, zato tudi kasneje, ko so stvari stekle, zaostanka ni bilo moč več ujeti. Stanje na posameznih tržiščih je različno.

Na ameriškem trgu se je konkurenca izredno zaostri, saj so se azijskim izvoznikom pridružili še zahodnoevropski, jugoslovansko ponudbo pa poleg slabe konkurenčnosti pogosto ovirata še nelojalnost in neenoten nastop.

V zahodni Evropi je Brest malo prisoten. V teh deželah zahtevajo praviloma majhne serije in visoko kvaliteto, za kar pa naša tehnologija še ni najbolj primerna.

Z izvozom v vzhodno Evropo so bile težave v prvem četrtletju, kasneje so bili uspešnejši posli s Sovjetsko zvezo in možnosti so tudi za v prihodnje.

Na Bližnjem vzhodu ni bilo in ni pričakovati večjih ponudb.

Naši mladi oblikovalci žanjejo lepe uspehe

KAJ PRIČAKUJEMO OD PRIHODNJEGA LETA?

Kljub temu, da bo potrebno reševati nešteto sprotnih vprašanj in težav, moramo takoj pričeti oblikovati tudi že dolgoročne rešitve. Naj omenimo le toje:

— temeljito oceno tujih in domačih tržnih razmer in na tej osnovi pripraviti dolgoročno programsko usmeritev Bresta;

— investicijsko politiko bo treba podrediti zagotovitvi teh programskih usmeritev in z njo omogočiti tudi večjo prilagodljivost proizvodne tehnologije zahtevam trga;

— temeljito spremljanje potreb po strokovnih kadrih in temu ustrezno zastaviti načrtno kadrovsko politiko.

In kaj gre pričakovati po posameznih področjih?

UVOZ. Predvsem si želimo več reda v zunanje trgovinskem poslovanju in trdnjšo politiko cen. Želeli bi tudi ugodnejše plačilne pogoje.

Prizadevati si bomo morali čimbolj zniževati stroške; to bomo dosegli s še tesnejšo povezavo s planskimi službami TOZD ob pravočasnem planiranju proizvodnje.

NABAVA. Pričakujemo, da se bodo razmere na domačem trgu normalizirale in umirile ter da

bomo s tem dosegli tudi ugodnejše plačilne pogoje. S tem bodo tudi tržne zakonitosti prišle bolj do izraza.

Želeli bi si in tudi pričakujemo nižjo stopnjo rasti cen materialov kot doslej.

PRODAJA. Čeprav se domači trg umirja, pričakujemo za prodajo še težje razmere od letošnjih. Kljub temu želimo ohraniti približno enak fizični obseg prodaje kot letos. Čim več poslov nameravamo skleniti z znanimi kupci, obdržali in dopolnjevali bomo posebne oblike prodaje, zagotovili čimveč novih prodajnih kanalov in krepili lastno maloprodajno mrežo. Skratka, ohraniti moramo svojo prisotnost na trgu.

IZVOZ. Kljub zaostrenim pogojem pričakujemo ugodnejši izvoz kot letos. To pričakanje temelji na že sklenjenih poslih za prvo polletje leta 1986. Vsekakor bomo imeli prihodnje leto boljše osnovno izhodišče kot letos, saj so proizvodne zmogljivosti za izvoz že precej zasedene. Posebej si bomo prizadevali, da bi v izvoz usmerili tudi lastne proizvodne programe in ne zgolj naročilniških.

In kaj reči za konec?

Da bi se le uresničila naša ugodnejša pričakovanja in predvsem naše želje!

Pripravil B. Levec

Nestalni predpisi

Težko je v nekaj besed strniti vsa dogajanja v letošnjem letu, saj živimo v obdobju, ki je značilno po temeljnih spremembah na vseh področjih, še posebej na gospodarskem, kjer naše, ekonomsko-finančno, še posebej izstopa.

Čutiti je prizadevanja, da bi težave, ki se v naši družbi pojavljajo in ki so nam vsem znane, čimprej odpravili, zato je bila sprejeta cela vrsta ukrepov in zakonov. Zato je v takih časih težko delati in načrtovati za daljše obdobje, ker moramo stalno prilagajati sistem in način dela novim razmeram.

Na Brestu so nas pestile podobne, če ne že povsem enake težave kot lani, to pa pomeni stalne težave za zagotavljanje likvidnosti in dovolj sredstev za sklade, da bi krili vse naše ogromne potrebe po obratnih sredstvih ter po sredstvih za enostavno in razširjeno reprodukcijo. Prvo smo še kar uspešno premoščali, medtem ko so po vlaganjih dosti večje potrebe kot pa so naše možnosti, ki jih še posebej omejujejo zakonska določila (najprej mora biti zagotovljen ustrezen del lastnih in dolgoročnih virov trajnih obratnih sredstev).

Posledica pomanjkanja lastnih virov obratnih sredstev so viso-

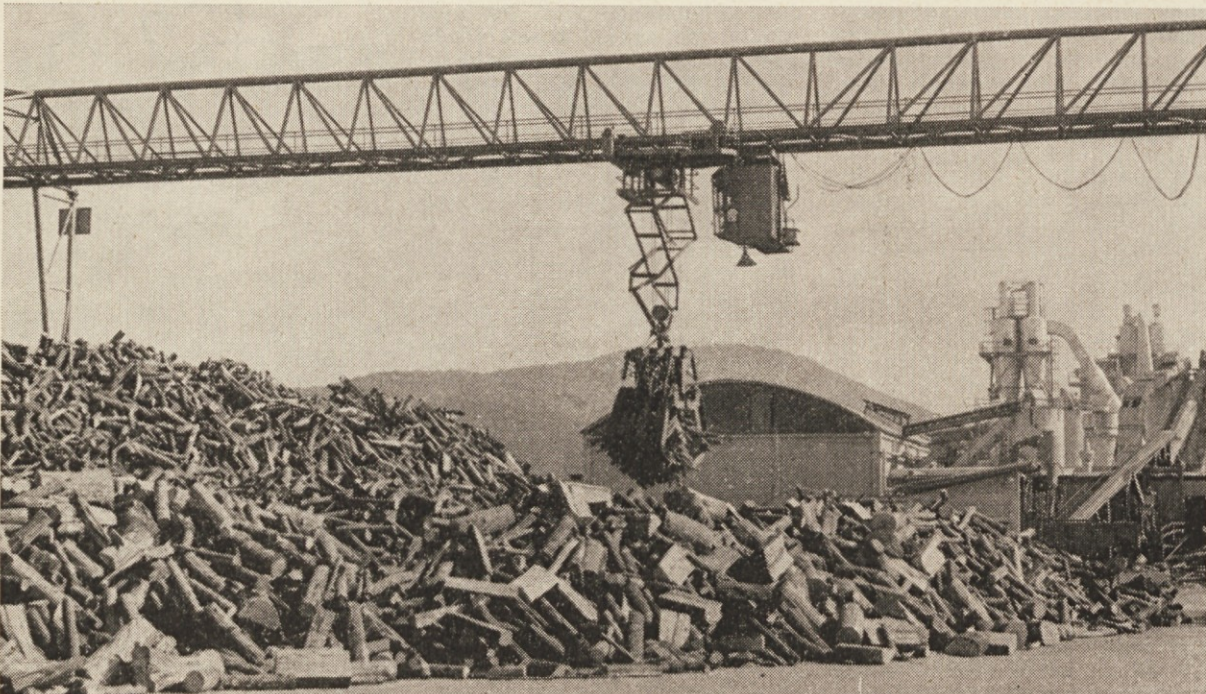
ke obresti, ki smo jih in jih še moramo plačevati za tuja, najeta sredstva. K temu je zanesljivo pripomogel tudi manjši izvoz od načrtovanega, saj so izvozni krediti, čeprav realno dražji kot prejšnja leta, še vedno najcenejši vir financiranja.

Tudi v letu 1986 se nam obeta cela vrsta sprememb in novih zakonov na področju finančnega poslovanja in obračunskega sistema, zato bi si želeli, da bi se končno dokopali do ustreznih učinkovitih rešitev, ki bi bile v veljavi dalj časa.

Mislím, da leto 1986 ne bo nič boljše kot je bilo letošnje, da se bodo težave le še nadaljevale. Upam pa, da se bodo nekatere stvari, še posebej pri nas samih in na katere vsekakor lahko vplivamo, obrnile na bolje.

Izpeljane bodo nekatere investicije, ki morajo prinesiti predvidene učinke, prodira spoznanje o finančni in dohodkovni »teži« čezmernih zalog, prevelike in neracionalne porabe materiala, o nujnosti boljše organizacije, nagrajevanja po delu, večji in kakovostnejši izvoz in podobnem. Učinki rešitev teh težav pa vsekakor pomenijo, da kljub večji delovni in strokovni prizadevnosti perspektivno zagotavljajo boljše rezultate.

P. Kovšca

Skladišče surovin naše IVERKE

Vsi za enega, eden za vse

KAKO

LETOŠNJE GOSPODARJENJE PO NAŠIH TEMELJNIH ORGANIZACIJAH

Tudi letošnja decembrska številka našega glasila naj bi bila vsaj nekoliko novoletno obarvana. Med drugim naj bi na kratko preleteli tudi letošnje gospodarjenje po naših temeljnih organizacijah. Zato smo njihovim direktorjem zastavili troje kratkih vprašanj:

— **KAKO** ocenjuješ vaše letošnje gospodarjenje? S čim si bil zadovoljen in s čim ne?

— **KAJ** pričakuješ od prihodnjega leta.

V odgovorih smo želeli spoznati letošnje dosežke in slabosti, s katerimi smo se srečevali, pa tudi naše prihodnje možnosti.

● POHIŠTVO

Nismo zadovoljni

Navada je, da ob koncu vsakega koledarskega leta delamo vsake vrste obračunov in ocen, pišemo in veliko govorimo o preteklem obdobju in hkrati več ali manj resno ter z več ali manj srečno roko postavljamo vse vrste načrtov za naslednje koledarsko obdobje.

Običajno so redke stvari, s katerimi bi bili lahko zares oziroma izjemno zadovoljni. To zadnje še posebej velja za našo tovarno, kjer že nekaj časovnih zaporedij po vrsti beležimo skoraj same neuspehe in le redka veselja so med njimi.

Še posebej zaskrbljuje, ker se krivilja upadanja skoraj pri vseh poslovnih funkcijah. Celoten poslovni proces se je v svoji izraziti negativnosti poka-

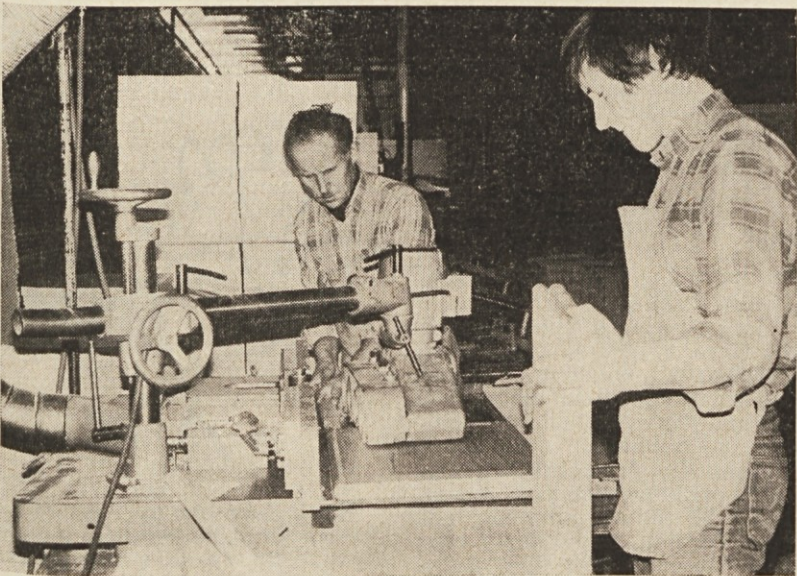
pa je ponovna potrditev pripravljenosti zaposlenih za reševanje kritičnih trenutkov z vsemi sredstvi. To daje vsem močno upanje, da bomo tudi v naslednjih obdobjih premagali z nenormalnimi napori vse, kar bi utegnilo preprečiti naša prizadevanja za izpolnjevanje zadanih nalog in zadovoljevanje osnovnih želja in potreb posameznikov.

B. Repše

● MINERALKA

Uspešno leto

Letošnje poslovno leto lahko v naši temeljni organizaciji ocenimo kot zelo uspešno. Razumljivo je, da dober poslovni rezultat ni prišel sam po sebi, marveč je bilo za to potrebno vložiti mnogo truda na vseh področjih dela oziroma poslovanja.

Iz TOZD POHIŠTVO — rezkanje

zal še posebej v obdobju, ki ga zaključujemo. Tako smo imeli strahovite težave z zaplnjenostjo proizvodnih kapacitet, s koperacijo, z nabavo ustreznih surovin in materialov, velike kadrovske težave, razmeroma preveč slabe proizvodnje, ki kot posledica izhaja iz naštetega...

Mislím, da so to več ali manj znane stvari vsem Brestovcem. Bistveno ob vseh težavah, s katerimi se v tovarni spopadamo,

Leto smo pričeli z optimizmom, saj so nam napovedi prodajne in izvozne službe zagotavljale dovolj dela za proizvodnjo v dveh oziroma v prvih mesecih celo v treh izmenah. Zaradi dokaj močne prodaje so zaloge praktično pošle in smo morali za vsako naročilo oziroma kupca v skladu z odpremnimi roki kar najracionalneje izrabljati proizvodno linijo oziroma spreminjati dimenzije plošč.

Razveseljivo je dejstvo, da nam je tak način dela prinesel več kot dober finančni rezultat, kar nam je omogočilo nabavo nekaterih nujno potrebnih strojev oziroma naprav, s pomočjo katerih bomo v prihodnje lahko delali še bolje.

Kvaliteta izdelkov je bila na zadovoljivi ravni, saj reklamacij skorajda nismo imeli, vse nespopravne s kupci pa smo zadovoljivo rešili.

V tem letu smo se pričeli resno ukvarjati tudi z raziskavami na področju razširitve uporabe plošč. S temi raziskavami bomo nadaljevali tudi prihodnje leto. Rezultati dosedanjih raziskav so vzpodbudni.

Želimo si, da bi tudi prihodnje leto imeli dovolj naročil za načrtovano proizvodnjo, tako da ne bi prihajalo do naraščanja zalog, ki znatno obremenjujejo dohodek oziroma ga zmanjšujejo. Vse sile bomo usmerili v kvaliteto, doseganje načrtovanih rezultatov in izpolnjevanje rokov odpreme. Naša tiha želja pa je tudi, da bi osebni dohodki hitreje sledili naraščanju življenjskih stroškov oziroma inflaciji.

Seveda pa je naša največja želja, da bi bilo poslovanje vseh temeljnih organizacij in s tem tudi delovne organizacije v prihajajočem letu kar najuspešnejše.

A. Zidar, F. Mele

● TAPETNIŠTVO

Prizadevanja za izvoz

Ob sprejemanju letošnjega gospodarskega načrta smo predvidevali, da bo to leto eno od najtežjih za našo temeljno organizacijo od njene ustanovitve. Naša gospodarska gibanja so v znamenju inflacije, ki povzroča padanje kupne moči prebivalstva in s tem življenjskega standarda. Posledica tega je manjše povpraševanje po izdelkih trajnejše vrednosti, kamor sodi tudi sedežno pohištvo.

Da je temu res tako, smo ugotovili že na začetku leta, ko so se začele nabirati zaloge končnih izdelkov, obenem pa je bilo opaziti, da se je izboljšala oskrba z repromateriali, skrajšali so se dobavni roki in izboljšali plačilni pogoji.

Vse to bi se moralo odražati tudi pri nas v večji produktivnosti in boljšem gospodarjenju. Vendar ni bilo tako. Manjše povpraševanje na domačem trgu smo uspeli nadomestiti s povečanim izvozom predvsem na trge arabskih držav in manj v zahodnoevropske države. Za izvoz ugotavljamo, da nismo konkurenčni, ker so naši izdelki predragi, da ni na našem tržišču kvalitetnega tapetniškega blaga, da je ta repromaterial dražji kot je v zahodni Evropi in da so na domačem trgu dolgi dobavni roki. Vseh teh nesorazmerij pa se ne da pokrivati s ceneno izdelavo.

Posledica tega je, da dosegamo nižje cene od konkurence, da je izvoz dohodkovno slab, kar vpliva tudi na finančne rezultate.

Kljub vsemu se zavedamo, da je izvoz za našo proizvodnjo edina rešitev. Poiskati bomo morali načine, kako priti do kvalitet-

nejših in cenejših repromaterialov in kako povečati produktivnost dela. Za nas je še zlasti zaskrbljujoče, da nam je po večletni rasti produktivnosti, leta upadla. Da je temu res tako, nam kaže poraba blaga.

Poraba blaga v dinarjih po letih:

1978	1979	1980	1981
75953	104745	132504	132124
1982	1983	1984	1985
165061	187289	211706	184400

Res je, da je bilo letos za 4 odstotke manj delavcev, da je bila proizvodnja razdrobljena, da je bilo precej novih programov za izvoz, kar je vse vplivalo na delovno storilnost.

Na kratko: izvoz smo zelo povečali, čeprav nismo dosegli letnega načrta izvoza. Prodaja na domačem trgu je zadovoljiva, saj nam je uspelo zmanjšati zaloge končnih izdelkov. Vprašljiva je le prodaja spalnice Mija. Zaloge repromaterialov smo uspeli zmanjšati, vendar so še zmerom prevelike. Zelo smo razširili proizvodni program za izvoz, kar se mora v prihodnje odraziti v večji rasti izvoza. Ni pa nam uspelo zadržati rasti produktivnosti iz preteklih let.

Zato bo glavna naloga v novem letu, da povečamo delovno storilnost z boljšo organizacijo dela, z boljšo izrabo delovnega časa in večjo delovno disciplino. Le tako lahko izboljšamo naše rezultate in s tem naš življenjski standard.

Montaža ogrodij v TAPETNIŠTVU

Res pa je tudi, da tujega kupca ne zanimajo naše težave in naša storilnost. Pripravljen je plačati samo tržno priznano ceno. Ta pa je največkrat nižja od naše proizvodne, ki je posledica zbiranja vseh naših slabosti. V zadnjem času je opaziti to tudi pri domačih kupcih, ki so vse bolj preračunljivi. To pa pomeni, da so minili časi, ko se je lahko prodalo vse in za vsako ceno. Na tržišču je čutili konkurenco, ki uporablja vse mogoče prijeme, da bi se obdržala. To pa ima tudi posledice v naših poslovnih rezultatih.

Končno smo uspeli rešiti vprašanje skladiščenja repromaterialov in ogrodij, tako da so se zmanjšali prevozni stroški in poškodbe. Obenem smo s tem ustvarili možnost za nujno potrebno reorganizacijo proizvodnje in za boljšo organizacijo dela. Letos se je pokazalo, da moramo posvečati mnogo več skrbi zalagam repromateriala, nedovršene proizvodnje in končnih izdelkov. Ker nimamo lastnih sredstev, so velika obratna sredstva, ki so vezana v zalogah, prevelik strošek, ki si ga v prihodnje ne bomo smeli več privoščiti. Dogaja se, da lansiramo izdelke za izvoz ali za domači trg, vendar jih zaradi »višje« sile ne izdelamo. Repromaterial ostaja na zalogi, kar bremeni naša obratna sredstva. Vprašanje odgovornosti od lansiranja, naročanja, porabe in prodaje moramo zaostri, sicer bodo vsa prizadevanja za zmanjševanje obratnih sredstev zaman. Posledice tega pa so obresti, ki pressegajo izplačane osebne dohodke, bodisi v temeljni bodisi v delovni organizaciji.

To pa bomo dosegli le z odgovornim delom vseh zaposlenih. Za vse, ki niso pripravljeni delati boljše in več, pa ne bi smelo biti prostora v kolektivih Bresta.

J. Gornik

● IVERKA

Leto s težavami

Gospodarjenje na Iverki je bilo v letu, ki je za nami, zelo težavno. Za vse leto je bilo značilno izredno nihanje v prodaji plošč. V začetku leta nas je pestila huda zima z izjemno nizkimi temperaturami. Proizvodnja plošč je občutno padla, tudi kvaliteta se je poslabšala. Plošče so se prodajale še tople, česar pa finančno nismo izkoristili, saj smo se pri cenah držali sporazuma s kupci. Kljub temu tudi kupci niso bili zadovoljni, ker jim nismo nudili ustrezne količine plošč, ki so jih potrebovali za svojo proizvodnjo.

V drugi polovici leta se je stanje pri prodaji plošč obrnilo na glavo. Proizvodnja je po remontu potekala sorazmerno dobro, prodaja pa je zaradi velikih količin plošč iz uvoza ter konkurence cenejših plošč iz sosednjih republik začela upadati. Zaloge so se začele kopičiti in smo morali plošče skladiščiti celo izven naše temeljne organizacije. Resno smo razmišljali o zmanjševanju oziroma celo začasni ustavitvi proizvodnje.

Z velikim prizadevanjem prodajne službe in naših delavcev v (Nadaljevanje na 6. strani)

KAJ

NOVOLETNA VPRAŠANJA ● NOVOLETNA VPRAŠANJA ● NOVOLETNA VPRAŠANJA ● NOVOLETNA VPRAŠANJA

Vsi za enega, eden za vse

(Nadaljevanje s 5. strani)

razrezu in odpremi plošč nam je uspelo, da je od septembra naprej prodaja občutno narasla. Seveda je bilo potrebno našim kupcem ponuditi nekoliko ugodnejše cenovne in plačilne pogoje.

Vse težave pri proizvodnji, posebno pa še pri prodaji plošč, so povzročile tudi slabo finančno poslovanje Iverke. Ob polletju je izguba znašala nad 10 starih milijard dinarjev. Ta izguba je ob tridesetletju zmanjšana na okrog 8 starih milijard in pričakovati je, da bo ob koncu poslovnega leta oziroma ob zaključnem računu izguba majhna, ali je celo ne bo.

V iztekajočem se letu smo se zaradi nizkih prodajnih cen ivernih plošč stalno borili za zmanjševanje oziroma zadrževanje cen surovin in repromaterialov. Uspelo nam je zadržati cene lesnih surovin in preprečiti večji porast cen pri lepilu.

Normalno je, da nam zaradi splošne rasti cen in inflacije v 1986. letu ne bo uspelo cen zadržati na ravni iz leta 1985. Skozi vse leto pa se bomo morali boriti in truditi za doseganje čim ugodnejših cen in plačilnih pogojev na nabavnem, pa tudi prodajnem področju. Pri nabavi vseh vrst materialov in surovin bomo morali paziti na čim manjše zaloge in nabavljati čim bolj sproti zaradi zmanjševanja obratnih sredstev in obresti, ki so stalno večje breme v poslovanju.

V letu 1986 nas čaka daljši zastoj proizvodnje zaradi obsežnejšega remonta, ki naj bi trajal 50 dni. Zato se bomo trudili, da bi v razpoložljivem času izdelali čimveč plošč. Posebno pozornost moramo posvetiti kakovosti, saj bo le tako mogoče kolikor toliko ugodno prodajati naše izdelke na vedno zahtevnejšem domačem in tujem trgu.

Če se ob koncu leta ozrem nazaj, potem lahko rečem, da nisem bil zadovoljen z odnosom do dela in z delovno disciplino. Veliko ljudi se še ne zaveda našega gospodarskega položaja in se ne trudi, da bi sami kaj prispevali k razreševanju težav. Pripravljani so kritizirati vse počez, rešitve pa pričakujejo od drugih in drugod.

Za prihodnje leto želim, da bi se v tem pogledu obrnilo na bolje. Ob večji složnosti in prizadevnosti vseh tudi uspehi ne morejo izostati. K temu naj bi pripomoglo tudi pravičnejše nagrajevanje po delu, ki nam ga v iztekajočem se letu ni uspelo izpeljati in upam, da čez eno leto ne bo potrebno ugotavljati podobnih dejstev.

A. Drobnič

● MASIVA Po naložbi še bolje

Pravzaprav je letošnje gospodarjenje težko oceniti na kratko, ker je vse preveč stvari, ki se med seboj prepletajo v slabem in dobrem. Pa vendarle lahko rečem, da sem bil zadovoljen, ker je do vseh zaposlenih v temeljni organizaciji le prišla informacija o stanju na tržišču in smo temu lahko dali večji poudarek. To se pravi, da ni bilo nikakršnih zapletov ob podaljšanem delovnem času, nočnem delu in ob delu režijcev v proizvodnji. Zadovoljen sem bil tudi

z delom režijskih služb, še predvsem med remontom, ko so delavci pogonske službe dokazali, da znajo hitro in kvalitetno popraviti tudi zastarele stroje in naprave, tako da le-ti delujejo enako zanesljivo kot novi.

Vse bolj nezadovoljen sem zaradi velike togosti v organizaciji dela v naši temeljni, pa tudi delovni organizaciji. Pri tem mislim predvsem na preveč dolgotrajne postopke za nabavo surovin in repromaterialov in na kasnitve pri dogovorjenih rokih v proizvodnji. Vse pogosteje so potrebne hitre reakcije na kupčeve želje. Zato se bo potrebno na tem področju vse bolj podrežati datumom odprem, sicer se bo začel tok proizvodnje še bolj trgati, kar bo imelo za posledico celotno slabše poslovanje delovne organizacije.

MASIVA: delo pri rezkanju

V prihodnjem letu pričakujem veliko ostrejšo pogoje za gospodarjenje. Dokončali bomo našo naložbo in potem nas bo čakala najtežja naloga: zagotoviti ustrezno proizvodnjo, ki bo upravičila in odplačala sredstva, vložena v to naložbo. V dveh letih smo vložili v posodabljanje tovarne toliko, kot nismo prej v desetih letih. Zato pričakujem, da bomo resnično mnogo bolje obvladovali proizvodnjo in da bo tudi produktivnost dela v neposredni proizvodnji bolj nagrajevana.

Kljub težavam, ki nas čakajo v prihodnjem letu, pa sem vendarle prepričan, da jih bomo s skupnimi močmi uspešno razrešili.

M. Kusič

● GABER Številne težave

Naša temeljna organizacija letos ni uresničila načrtovanih ciljev. Vzrokov za slabše poslovanje je več; od zmanjšanja števila zaposlenih in zato manjše proizvodnje do slabše prodaje na domačem in na zunanjem trgu.

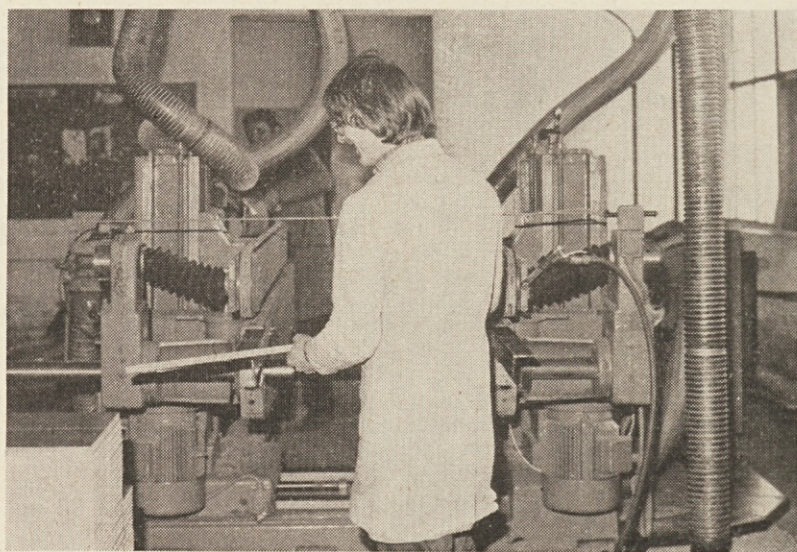
Letos smo menjali proizvodni program, ki se je bolj približal zahodno evropskemu stilu. Poudariti je treba, da je proizvodni program kuhinj delo Brestovih oblikovalcev in strokovnih delavcev iz naše temeljne organizacije. Kljub temu, da novi program kuhinj B 2000 povzroča v proizvodnji veliko težav pri iz-

delavi, predvsem pri organiziranju kvalitetne proizvodnje, pa analize in prodaja tega programa kažejo, da je tržno zanimiv.

Z novimi načrti in spoznanji smo si zastavili tudi prihodnje naloge pri izpopolnjevanju programa kuhinj B 2000.

Ta program kuhinj izdelujemo demontažno, kar pomeni, da potrebujemo manjši skladiščni prostor in transportni stroški so zaradi demontažnosti manjši.

Trenutno imamo v izdelavi kuhinjo B 2002, ki ima vrata oplemenitenjena s postforming furnirji. Tehnologijo s postforming furnirji imamo prvi v Jugoslaviji. Za našo temeljno organizacijo je ta novost velik dosežek, vendar bo potrebno pomanjkljivosti pri izdelavi tudi odpravljati oziroma izboljšati posamezne faze tehnološkega procesa. Večji strošek

Namesto besedila — slika iz JELKE (delo pri formatiziranju)

dolgoročnejsi zasnovi tovarne na proizvodno-programskem, investicijsko-tehnološkem in kadrovsko-organizacijskem področju. samo z dolgoročnejsim ciljem in s prestrukturiranjem proizvodnje lahko pričakujemo boljše rezultate, s tem pa večji kos kruha za vse zaposlene.

Naslednje leto bo za našo temeljno organizacijo izredno težko, saj moramo popraviti dosedanje slabo poslovanje. To pa pomeni, da moramo več delati in se bolje organizirati, da bomo pravilno lansirano proizvodnjo tudi prodali in odpremili do našega kupca.

Zato pričakujemo kar največjo prizadevnost vseh delavcev v temeljni organizaciji in drugih delavcev v Skupnih dejavnostih in v Prodaji, kajti tam so največji in najbolj pomembni začetni koraki proizvodnje.

J. Gornik

● ŽAGALNICA Kar uspešno

Letos smo kar dobro gospodarili. Kljub spremljajočim težavam pri organiziranju proizvodnje so rezultati gospodarjenja ugodni. Sodelovanje in zavest vsega kolektiva to tudi potrjuje.

Težave pri prodaji naših izdelkov so vendarle delno vplivale na končni uspeh v temeljni organizaciji. Nesorazmerja vhodnih in izhodnih cen so najbolj onemogočila, da bi bili kazalci gospodarjenja še boljši.

Sodelovanje s posameznimi službami v delovni organizaciji bi lahko bilo boljše in bolj učinkovito. Dogovori bi morali biti obveza vseh nas, na vseh ravneh dogovarjanja.

Prihodnje gospodarsko leto že na samem začetku kaže mnogo težav, ki jih bo potrebno reševati. Togo in neracionalno reševanje nam bo povzročilo veliko glavobolov. Zastavljena izhodišča programskega razvoja Brest mo-

ramo čimprej začeti uresničevati. Skupni interesi delovne organizacije morajo postati interesi temeljnih organizacij. Organiziranost na vseh ravneh je lahko ključ, da bomo prihodnje leto dosegli zastavljene cilje.

A. Pišek

● SKUPNE DEJAVNOSTI Zadovoljivo- s slabostmi

O gospodarjenju v sami delovni skupnosti Skupnih dejavnosti v ožjem smislu najbrž ne kaže dajati posebnih ocen o boljši ali slabši uspešnosti, ker pač pridobiva dohodek oziroma prihodek s svobodno menjavo dela v bistvu le za osebne dohodke in za stroške poslovanja. Torej ni cilj, da bi Skupne dejavnosti ustvarjale s svobodno menjavo dela čimvečji dohodek ali akumulacijo, pač pa, da čimbolje opravijo delo za temeljne organizacije in za delovno organizacijo kot celoto.

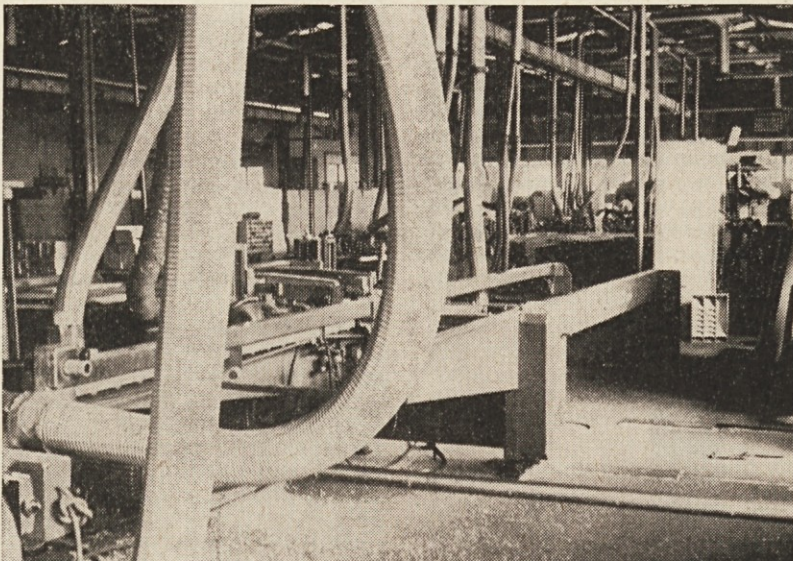

Kljub slabostim in pomanjkljivostim vendarle mislim, da so Skupne dejavnosti svoje funkcije in naloge, ki jih imajo do temeljnih organizacij in do delovne organizacije čez vse leto nekako le izpolnjevale.

Ob tem pa človek ne more biti zadovoljen z vrsto pomanjkljivosti, ki se pojavljajo pri našem delu, bodisi zaradi zunanjih dejavnikov bodisi zaradi lastnih napak in slabosti. Premalo imamo pred očmi skupne interese, cilje in dolžnosti, pa preveč dela, časa in energije izgublamo tudi za nepotrebne stvari, ki ne vodijo k večjim proizvodnim in dohodkovnim učinkom celotne delovne organizacije.

Od prihodnjega leta bi sicer želel, da bi bilo gospodarsko za Brest, pa tudi sicer, uspešnejše kot je bilo letošnje. Toda kakršnihkoli utvar si ni mogoče delati, saj bodo pogoji za gospodarjenje in razmere še bolj zaostreni. Zato bo dejansko možno doseči boljše učinke z največjim prizadevanjem slehernega delavca v naši delovni skupnosti, pa tudi v celotnem Brestu.

J. Frank

Strojna linija v GABRU

NOVOLETNA VPRAŠANJA ● NOVOLETNA VPRAŠANJA ● NOVOLETNA VPRAŠANJA ● NOVOLETNA VPRAŠANJA

Premalo učinkoviti

LETOŠNJE DELO BRESTOVEGA SINDIKATA

Ko ocenjujem delovanje ne le sindikata pač pa tudi drugih družbeno političnih organizacij v Brestu, moram za pretekli dve leti ugotoviti, da dejavnost na splošno upada, da je med delavci jasno očitno nezanimanje za delo, da so razprave vse preveč formalne, kot bi šlo za dogajanja izven nas in ne za naše lastne zadeve.

Ob tej oceni je morda še težje spoznanje, da pogosto ne najdemo načinov in oblik, kako takšno stanje potegniti iz mrtvila, za katerega dobro vemo, da ne pelje nikamor.

Podobno kot v širših dogajanjih sploh tudi pri nas ugotavljamo, da je »razprav« pravzaprav zelo veliko, uradno posredovanih pripomb, predlogov oziroma stališč pa skorajda ne. Kot tipičen primer dolgotrajnih brezplodnih razprav so bile polemike o delovnem času, ki so se nazadnje izkazale kot neuspešne in smo na njihov račun izgubili veliko (delovnega) časa.

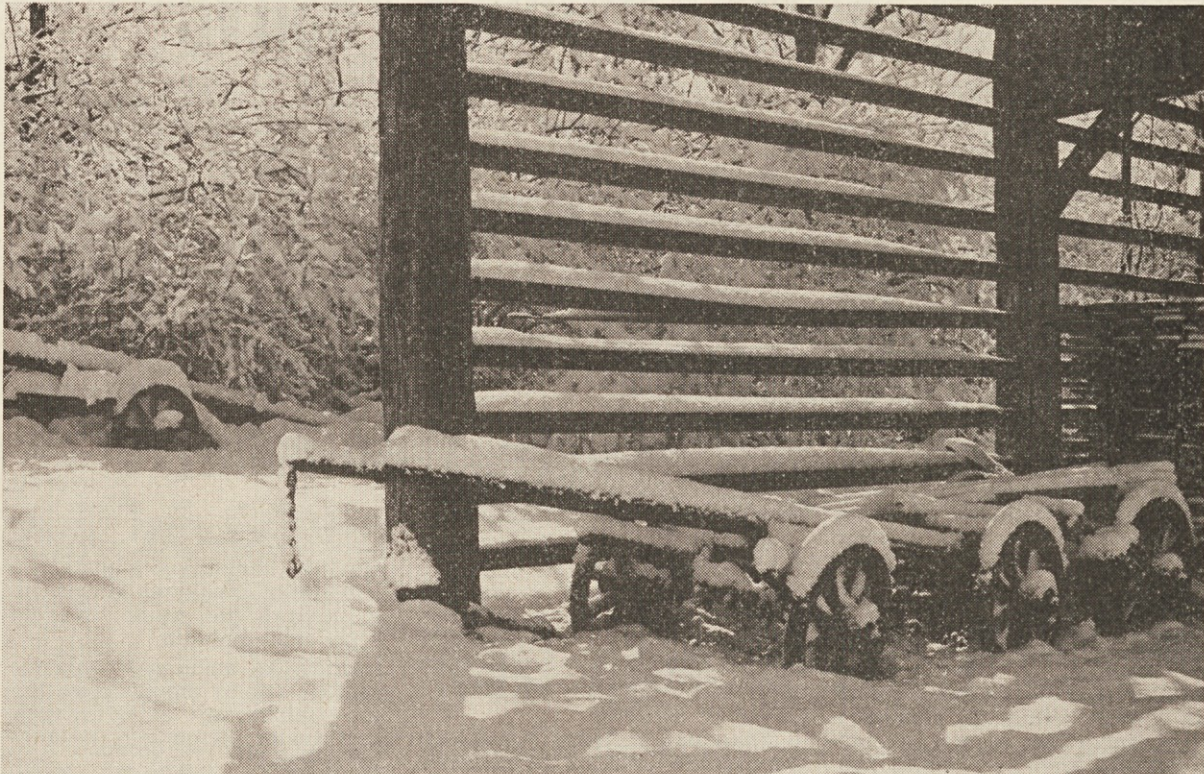
Kot posledica takšnega stanja je čedalje težavnejše kadrovanje

v vse oblike samoupravnega in družbenopolitičnega dela, saj delavci z nezadovoljstvom sprejemajo kakršne koli funkcije. Gotovo, da k temu vzdušju prispevajo težke gospodarske razmere, ki jih delavci občutijo pri večjih obremenitvah na delovnih dolžnostih (podaljšano delo, delo ob sobotah), po drugi strani pa ob nizkih osebnih dohodkih, ki so pogosto na meji nujskih sredstev, ki so potrebni za življenje.

V prihodnje bi morali v vseh družbenopolitičnih organizacijah temeljito oceniti stanje in programsko zastaviti naloge, kako se lotiti širšega reševanja vprašanj v zvezi z gospodarjenjem, mrtvilo v delegatskem sistemu, potrebnimi organizacijskimi spremembami pa tudi pravnimi medsebojnimi odnosi, ki pogosto ovirajo učinkovito in pošteno delo.

Kot »novoletni prispevek« je ta ocena morda preveč črna, razumeti pa jo je treba kot željo, da bomo delali bolje, ustvarili in delili več in čez leto dni lahko napisali ugodnejšo oceno.

D. Žnidaršič

Zimska idila

In še nekaj naših razmišljanj

Pred novoletnimi prazniki smo podobno kot večino drugih avtorjev v tej številki povprašali še nekaj naših drugih sodelavcev:

— KAKO ocenjuješ letošnje leto? S čim si bil zadovoljen in s čim ne?

— KAJ pričakuješ od prihodnjega leta?

Posebej smo opozorili, da se vprašanja nanašajo bolj na njihova delovna okolja kot na njihovo zasebnost.

Žal smo dobili bolj malo odgovorov, ker nas je več sodelavcev pustilo na cedilu.

Razgovore so pripravili Vili Frim, Jože Klančar, Štefka Šebaljški, Mikše in Viktor Jerič.

ANDREJ VIVOD — oblikovalec v TOZD PRODAJA

Takoj na začetku moram poudariti, da sem bil letos na svojem delovnem mestu zelo zadovoljen. Spomladi sem pospešeno oblikoval spalnico Nada, ki je bila potem razstavljena na spomladanskem zagrebškem velesejmu. Sedaj ta spalnica končno prihaja na trg in upam, da bo tudi komercialno uspešna. V ljubljanski NAMI že teče anketa in tudi iz teh odgovorov bo moč videti, ali je izdelek zanimiv ali ne.

Že marca smo dobili neposredne zadolžitve za sejem pohištva v Beogradu. Delo našega oddelka je bilo podrejeno visoko zastavljenim ciljem in pri svojem delu smo imeli res proste roke. Uspehi so bili potem vidni na samem sejmu, kjer smo se imenitno odrezali. Kljub tako zastavljenim ciljem, ob čemer naj bi imeli vzorci popolno prednost pri izdelavi, sodelovanje z vzorčno delavnico ni bilo ravno dobro, tako da smo nekatere vzorce lahko videli tik pred odpremo. Pri tem je tudi jasno, da ni bilo možnosti za kakršne koli popravke.

Prihodnje leto bomo dobili dva nova arhitekta. Zato bomo morali na novo opremiti naše delovno okolje. Potrebovali bomo še eno risalno desko in predalnice za načrte, saj jih čakamo že več let. S prihodom novih arhitektov bo potrebno tudi na novo organizirati naš oddelek in si razdeliti področja dela. V prihodnjem letu si želim tudi več sodelovanja z ostalimi oddelki — predvsem z razvojno službo in vzorčno delavnico.

IVAN NAJGER — vhodni kontrolor v TOZD POHIŠTVO

Ivan Najger že več let dela v kontrolni službi, zato pozna probleme kvalitete materiala in surovin. S kvaliteto reprovromaterialov ni zadovoljen, pa tudi ne s kvaliteto surovin. Trdi, da so

tudi zato naši izdelki slabše kvalitete. Hkrati pa pripominja, da je tudi naše delo nekvalitetno, vse preveč nam gre za količino. Dosti preveč imamo popravil, kar nam zmanjšuje storilnost, obenem pa tudi dohodek. Zaradi velikega števila programov in majhnih serij ter kratkih dobavnih rokov je storjena marsikatera napaka, ki jo je potrebno popraviti.

Za prihodnje leto si želi predvsem dovolj dela v tovarni in seveda temu primerne osebne dohodke. Odravili naj bi čimveč motenj, s čimer bi izboljšali kvaliteto našim izdelkom do take mere, da bi tržišče posegalo po njih in da bi si znova pridobili sloves na domačem in tujem tržišču.

JOŽE BRANISELJ — vodja delovne izmene v pakirnem oddelku TOZD POHIŠTVO

»Sprašujete, s čim sem bil letos zadovoljen in s čim ne. Če naj se pri odgovoru opredelim samo na vprašanja, ki se nanašajo na moje delovno okolje, potem moram reči, da nisem bil z ničemer zadovoljen. Nobeno delo nam ni steklo tako kot bi moralo. Smo končni oddelek, zato se v našem oddelku pokažejo problemi nekvalitetnega dela drugih oddelkov še bolj izrazito.«

Tako nam je odgovoril Jože Braniselj, ko smo ob izteku leta pokramljali z njim. Jože Braniselj, ki je večletni delavec v TOZD Pohištvo, si v prihodnje želi, da bi se stanje v tovarni uredilo, da bi dobili ustrežnejši proizvodni program in s tem proizvedli več ter ustvarili tudi dohodek. Če proizvodno delo ne gre tekoče, se v proizvodnji pojavlja vse polno nerada, ni delovne discipline in ne storilnosti.

»Upam, da bo v letu 1986 bolje, da bomo dosegli več reda pri naših kooperantih in da bo tovarna nasploh redno oskrbljena s potrebnimi materiali. Prav ta

ko si želim, da bi v prihodnjem letu prišlo naše gospodarstvo v normalne razmere, da bi se cene ustalile, da bi se zaustavilo upadanje življenjskega standarda delovnih ljudi, ki v sedanjih razmerah omejuje motivacijo za boljše gospodarjenje.

JOŽE ŠIVEC, razkladanje elementov in kontrola v površinski obdelavi — TOZD JELKA

Letos sem bil najbolj zadovoljen takrat, ko je proizvodnja tekla brez zastojev in so naši izdelki šli takoj v prodajo.

V nezadovoljstvo pa so me spravile najrazličnejše okvare strojev, nepričakovane reklamacije ter zamude nekaterih reprodukcijskih materialov, ki ovirajo nemoten potek proizvodnje.

Zavedati se moramo, da tudi prihodnje leto ne bo brez težav. Mogoče jih bo še več kot v letošnjem, a moramo se zavedati, da bomo morali morebitne težave v proizvodnji odpravljati sami, s pravnim gospodarjenjem in z voljo do dela. Le tako si bomo zagotovili boljše jutri.

Vera ŠTRITOF opravlja obracun bolniške v TOZD MASIVA

V letošnjem letu je bila zadovoljna predvsem z uspehi gospodarjenja v Masivi, pa tudi z dolgo pričakovano investicijo, saj se sedaj na delu tovarniškega kompleksa raztezajo novi tovarniški objekti.

Bila pa je nezadovoljna z izračunom nadomestila osebnih dohodkov za čas bolniške delavcem. Le to je s težkim srcem obračunavala, saj je izredno nizka in ne dohaja rasti osebnih dohodkov. Nadomestilo za čas bolezni se je sicer revaloriziralo, vendar šele proti koncu leta, kar bi morali storiti že veliko prej.

Še nekaj je, s čimer Vera v preteklem letu ni bila zadovoljna. To je osebni dohodek delavcev nekaj let pred upokojitvijo, še posebno pri nizkih osebnih dohodkih. Pa tudi dodatek na minulo delo pri nizkih osebnih dohodkih ne predstavlja tiste vrednosti kot pri visokih (ta naj bi bil kot nagrada za jubilej).

Na vprašanje, kaj pričakuje od novega leta je odgovorila pesimistično, da ne pričakuje nič kaj dobrega v teh težkih gospodarskih trenutkih. Želi le zdravja sebi in vsemu kolektivu.

Malo zainteresiranih

DELO BRESTOVE MLADINE

V začetku leta, takoj po izpeljani volilno programski konferenci, je vse kazalo, da je tudi delo mladine zaživelo in da se nam tudi pri uspešnih obetajo lepši časi. Z navdušenjem smo se lotili izdajanja mladinskega glasila, ki je izšlo v zadovoljstvo ne le mladih, temveč vseh, ki so sledili našemu delu.

Na športnem področju smo se poleg občinskih športnih iger udeležili tudi iger mladih SOZD Slovenijales in sodelovali na sindikalnih igrah Slovenijalesa.

Preprosto, toda enotno smo obeležili slovenski kulturni praznik in snovali ideje za številne kulturne prireditve, ki pa so žal ostale le v našem programu dela.

Ce ocenjujem našo dejavnost v preteklem letu kot predsednik koordinacijskega sveta zveze socialistične mladine Bresta, bi kot glavni problem izpostavil nezainteresiranost mladih za delo v mladinskih vrstah.

Zaskrbljujoča je ugotovitev, da se mladi izogibajo funkcijam in zadolžitvam, ker jih jemljejo izključno kot obremenitev in ne kot dolžnost in navsezadnje tudi kot pravico.

To ugotovitev postavljam kot problem predvsem zato, ker to

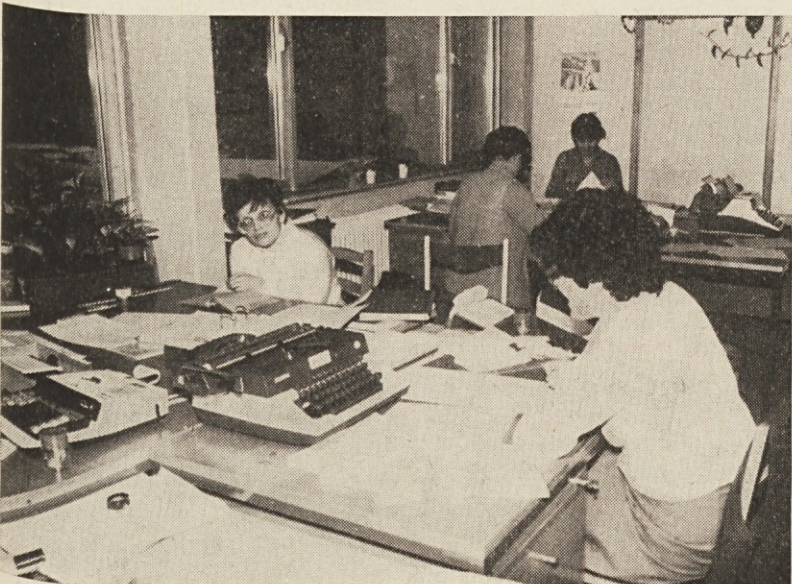
pomeni neustrezno izpopolnjevanje in izobraževanje za kasnejše sindikalno in drugo družbeno politično delo.

Ta ocena je morda preveč črna in kritična, povedana pa je v želji, da se nad njo zamislimo vsaj tisti, ki smo v funkciji vodstva 700-članske neorganizirane organizacije!

V novembru smo dobili nova mladinska vodstva v večini temeljnih organizacij. Sedaj pripravljamo nove programe dela za leto 1986. Načrtov in obetov je zopet veliko, čas pa bo pokazal, ali se bo zgodovina dosedanjih »valov« ponavljala ali pa morda stekla tako kot želimo.

B. Benčina

Gomile števil: iz Brestove računske službe

Nova proizvodnja – dobre rešitve

Da je žagalnica odprla novo proizvodno delovno enoto, katere namen je predelava jelovega žaganega lesa najbrž vemo. Verjetno pa še ne vemo, s čim vse se nova delovna enota ukvarja, kaj je njen namen in kakšne izdelke ponuja trgu. Predelava jelovega žaganega lesa in težnja po čim boljšem izkoristku sta pogojevala proizvodni program, ki smo ga letos prvič predstavili na mednarodnem sejmu »metali – nemetali Skopje '85« in mislim, da smo imeli kaj pokazati.

Avtor si je zamislil izdelek, kupcu pa je prepustil, da ga po svoji želji sestavi in ga površinsko finalno obdelata, saj mu ponudi vse ključne sestavne elemente, nakaže pa mu več možnih inčič glede na različne prostorske možnosti.

Sestavljive police, predstavljene v dveh višinah in dveh širinah, omogočajo kupcu več različnih možnosti za različne prostore. Kar pa je najpomembnejše, kupec si lahko po svoji želji sestavi sam površinsko obdelata. Predvsem so za predstavljene sestave pokazali zanimanje mlajši kupci, saj so cene zmerne in sprejemljive zanje, zanimive pa so tudi za kupce, ki se hočejo namenoma izogniti ustaljenim oblikam.

Jelova obloga je – prva tovrstna na domačem trgu – za posamičnega kupca še posebej zanimiva, saj so različne prikazane možnosti za uporabo obloge, kot so obloga sten, obloga lesenih strešnih konstrukcij in garderobne stene obiskovalce sejma navduševale. Poleg obloge pa ponudimo kupcu še pritrilne letve, zaključne letve različnih profilov in dimenzij, za postavitev garderobnih sten pa tudi odlagalne police in obešalnike.

Zložljiva delovna stojala in sestavljive gospodinjske stopnice, predstavljene v dveh različnih višinah, pa so postale že kar nujen, zelo praktičen in enostaven gospodinjski pripomoček. Predstavitev raznih profiliranih letov, namenjenih za izdelavo okvirov slik, niso navduševala le fotomaterjevi, zanje so se ogrevali tudi proizvajalci ogleдал.

Zanimanje za naše predstavljene izdelke so poleg posamičnih kupcev pokazali tudi predstavniki naših in tujih trgovskih organizacij; posledica tega pa so že prve naročene količine. Predvsem pa velja posebno pozornost posvetiti kupcem iz Francije in Grčije, ki so se zelo zanimali za naš proizvodni program za obogatitev njihove ponudbe na tržišču.

Novo v kuhinjskem pohištvo

Ugodni prodajni rezultati na področju kuhinjskega pohištva so lahko odsev boljše založenosti z vsemi elementi posameznih programov kuhinj, višje proizvodnje, boljše sodelovanja med proizvodnjo in prodajo, pa tudi od konjunktura pri prodaji pohištva nasploh.

Tako naj bi jedro kuhinjskih programov temeljne organizacije Gaber v prihodnje predstavljala proizvodnja kuhinj generacije BREST-2000, ki so si jih kupci lahko ogledali na beograjskem sejmu v novembru.

Izmed novosti je vsekakor potrebno omeniti kuhinjo BREST-2002, katere fronta bo izdelana v rjavem fine line furnirju v postforming izvedbi. Kuhinjo BREST-2002 bo moč ponuditi kupcem že v januarju, medtem ko se bo del preostalega programa kuhinj v jesenovi in masivni (jelovi) izvedbi front pojavil nekoliko kasneje.

Zaradi povečane izbire kuhinj in z njo povezanih zalog končnih proizvodov bo potrebno priti na spremnjen način pakiranja in odpremljanja elementov končnim kupcem. Tako naj bi

Sejem je mimo, mi pa še vedno ne najdemo pravega skupnega jezika med proizvodnjo in prodajo in stvari so še vedno na mrtvi točki. Nadaljujemo s predstavitvami še po drugih republikah. Zavedamo se, da smo trenutno prvi, zavedati pa se tudi moramo, da smo lahko že jutri drugi ali tretji...

J. Komidar

korpuse, ki so enotni za vse kuhinje generacije 2000, pakirali ločeno v kartonsko embalažo z ustreznimi oznakami. Ločeno naj bi pakirali tudi fronte za določeno vrsto kuhinj.

Omenjeni način pakiranja elementov naj bi omogočil postopno zmanjševanje zalog in večjo sortiranost elementov posameznih kuhinj.

Med pomembnimi dopolnitvami programa kuhinj bo tudi možnost za nakup kovinskega dela za element NAPA-60 in VOF-60, ki ga do sedaj kupcu v sklopu nakupa kuhinje nismo nudili ter možnost kombinacije s stojkami za element NAPA-60, ki so po dolžini krajše in se ne opirajo na delovno ploščo.

Kuhinja BREST-2001 se razširja na prodajo brez stojk in distančnikov. Način prodaje je tesno povezan z načinom prodaje kuhinje BREST-2000 brez stojk in distančnikov.

Omenjene novosti naj bi v naslednjih dneh popestrile in dopolnile proizvodno prodajni program ter ustregle željam končnih kupcev.

S. Čeček

Boljša oskrba z energijo

TRANSFORMATORSKA POSTAJA V MASIVI JE PRIČELA OBRATOVATI

Vse večja potrošnja električne energije, nabava novih strojev, novi proizvodni objekti in sušilnice so narekivale tudi izgradnjo nove transformatorske postaje v Masivi.

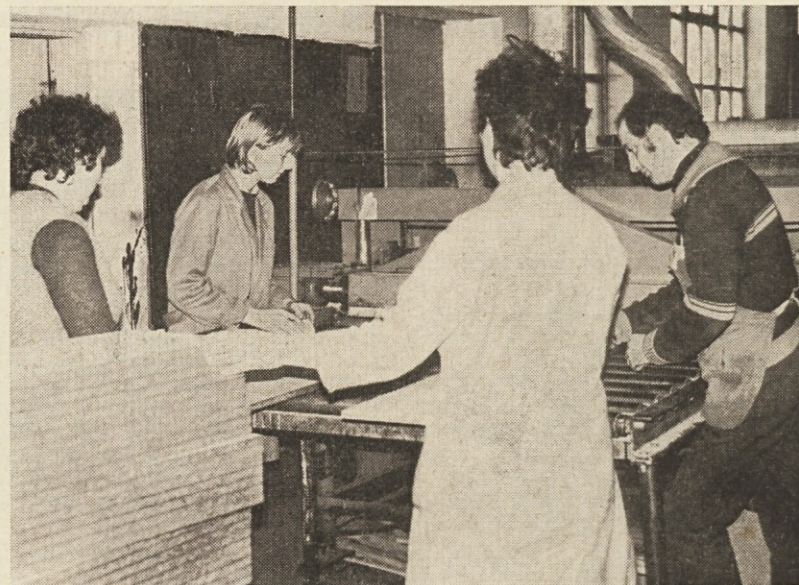
Kljub lastni proizvodnji električne energije je bila zmogljivost prejšnjega transformatorskega bloka izkoriščena do skrajnosti.

Iz že naštetih vzrokov smo bili primorani rešiti preskrbo z električno energijo perspektivno. Zmogljivost transformatorske postaje naj bi omogočila nemoteno preskrbo z zadostno količino električne energije kljub nabavi nove strojne opreme, novih sušilnic in nove proizvodne hale.

Nova transformatorska postaja je sodoben objekt, ki je nameščen ločeno od proizvodnih objektov. V njej sta dva transformatorska bloka, ki sta z visoko napetostnim omrežjem povezana z zemeljskim vodom, kar omogoča večjo varnost. Poleg tega je v objektu najsodobnejša stikalnica z vso potrebno opremo, možnost pa je namestitve še enega transformatorskega bloka ob morebitni potrebi.

S tako rešitvijo preskrbe z električno energijo smo lahko povsem zadovoljni, ne smemo pa pozabiti, da tudi z lastno pridobljeno energijo pridobimo precejšen delež potrebne električne energije.

V. Jerič

Delo na liniji za brušenje v TOZD POHIŠTVO

Brest in inovacijska dejavnost

O bolj organizirani inovacijski dejavnosti na Brestu lahko govorimo od sprejetja pravilnika o inventivni dejavnosti, septembra 1984 dalje. Na osnovi le-tega smo oblikovali centralno komisijo na ravni delovne organizacije, kjer naj bi zbirali podatke o inovacijski dejavnosti iz vseh temeljnih organizacij, reševali problematiko posameznih primerov ter usklajevali način dela in morebitne probleme s tega področja. V vsaki temeljni organizaciji pa je komisija za inovacijsko dejavnost, ki naj bi sproti reševala prijavljene predloge.

Zakaj govorim o delovanju komisij v pogojniku? Veliko težav in dogovorov je bila o delu teh komisij, da je stvar zaživela vsaj ponekod, pa še tam je opaziti veliko nezažurnost v reševanju primerov, še večjo pa v poročanju in dajanju podatkov centralni komisiji. Le-ta zato nima pravega pogleda v inovacijsko dogajanje, pa tudi ne more teh podatkov posredovati dalje.

Ni malo primerov, ko inovacijski predlog ni bil rešen v obdobju enega leta. Tako se ta dejavnost ne more razviti v tako širino kot bi se lahko oziroma tako, kot se nekje razvija in daje zavidljive gospodarske koristi.

Kljub temu pa je videti občuten napredek v primerjavi z leti nazaj in sicer:

leto	št. predlogov	izplačane nagrade	čista gospodarska korist
1983	3	38501,00 din	349631,50 din
1984	5	58683,00 din	676354,80 din
1985	28 prijav 2 zavrženi 20 realiziranih 6 v postopku	870311,50 din	18078478,50 din

op.: za leto 1985 po podatkih do 10. 12. 1985

Kljub temu vidnemu napredku je zaskrbljujoč podatek, da je vsa ta dejavnost registrirana v polovici Brestovih TOZD, druga polovica pa ni aktivna. Ne verjamem, da se v tej polovici ne rojevajo ideje oziroma da se ne da nič izpopolniti.

Na osnovi vseh teh vprašanj, ki sem jih omenil in še verjetno kup drugih, ki so predvsem subjektivne narave, je realno mnenje, da bi se moral tudi Brest uvrstiti med tiste delovne organizacije, ki imajo za inovacijsko dejavnost posebej zaposlenega delavca, saj je dela za enega človeka za to področje veliko, seveda spet v smislu: pravega človeka na pravo mesto.

PREGLED INOVACIJSKE DEJAVNOSTI

TOZD TAPETNIŠTVO

število prijav: 8
število real.: 6
število prij. v post.: 2
skupna vrednost čiste ekonomske koristi: 10545025 din
skupna vrednost izplačanih nadomestil: 437654 din

TOZD JELKA

število prijav: 2
število real. p.: 2
skupna vrednost čiste ekonomske koristi: 905588 din
skupna vrednost izplačanih nadomestil: 59815 din

TOZD GABER

število prijav: 2
št. realiz. prij.: 2
skupna vrednost izplačanih nadomestil: 36000 din

TOZD POHIŠTVO

število prijav: 11
št. real. prijav: 9
št. zavrženih: 2

skupna vrednost čiste ekonomske koristi: 6627865 din
skupna vrednost izplačanih nadomestil: 336843 din

opombe: pri štirih predlogih ni bilo možno izračunati čiste ekonomske koristi, zato so nagrade izplačane enkratno na osnovi republiškega povprečnega osebnega dohodka.

TOZD MARTINJAK

število prijav: 4
število real. p.: 0
št. prij. v post.: 4

TOZD MINERALKA

število prijav: 1
število real. prij.: 1

TOZD ŽAGALNICA TOZD IVERKA TOZD PRODAJA SD SKUPNE SLUŽBE

v letu 1985 niso imele nobene prijave. S. Knap

Iz centralnega skladišča gredo naši številni kamioni na pot

Temeljne usmeritve občinske resolucije

Osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenega in gospodarskega razvoja občine Cerknica za obdobje 1986—1990 v letu 1986 smo oblikovali v času, ko v širšem jugoslovanskem prostoru še niso sprejete številne pomembne rešitve, ki bodo vplivale na pogoje gospodarjenja v letu 1986. Pri tem imamo v mislih zlasti rešitve na področju gospodarskih odnosov s tujino; z denarno posojilnega področja; v zvezi s pospeševanjem razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin; iskanja metodologije za uresničevanje novih instrumentov, ki jih je prinesel zakon o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu SFRJ ter resolucija o družbeno ekonomskem razvoju Jugoslavije z vsemi spremljajočimi dokumenti.

Osnutek resolucije izhaja iz sprejetih srednjeročnih planskih dokumentov ter iz ocene uresničevanja resolucijskih izhodišč v letu 1985. Pri tem so jasno razvidna odstopanja od načrtovanih ciljev.

Naj na nekatere opozorim: — obseg industrijske proizvodnje je za 9,1 % nižji kot v enakem obdobju lani in ima tendenco nadaljnjega padanja; — načrtovali smo za realno 2 % večji družbeni proizvod, dejansko pa bo le-ta negativen (-2 %); — kmetijska proizvodnja bo po oceni za 2,2 % nižja od lanske;

— izvoz blaga in storitev je ostal na ravni iz leta 1984, kar pomeni, da močno zaostajamo za planskimi predvidevanji; poleg tega se je močno spremenila struktura izvoza, saj se povečuje prodaja na klirinški trg, medtem ko se je zmanjšala prodaja na konvertibilni trg;

— povečalo se je število OZD, ki so sklenile devetmesečno poslovanje z izgubo (6 OZD), bistveno pa se je povečal tudi skupen znesek izgub.

Iz analize dosedanjega družbeno ekonomskega razvoja občine Cerknica je videti, da beležimo v srednjeročnem obdobju 1981—1985 negativna gibanja v primerjavi z istovrstnimi kazalci razvoja v Sloveniji.

Nekoliko boljše gospodarske rezultate smo dosegli v letu 1984, medtem ko se je v letu 1985 za občino Cerknica zaskrbnjujoče zaostajanje še povečalo. Zato je temeljni cilj, ki si ga v občini v letu 1986 zastavljamo zaustavitev negativnih gibanj in približanje stopnjam rasti v republikah. Pri tem moramo opozoriti, da so ocene o možnosti gospodarjenja za leto 1986 v naših organizacijah združenega dela optimistične. Ocenjujemo pa, da bomo morali vlagati izredne napore, če želimo doseči zastavljene cilje ter s tem kvalitativno izboljšanje materialnih pogojev gospodarjenja v občini.

Pri oblikovanju ciljev gospodarske politike za leto 1986 izhajamo iz predpostavke, da moramo z doslednim prizadevanjem v organizacijah združenega dela doseči večjo izvozno usmerjenost ob hkratnem izboljšanju dohodkovnih učinkov teh po-

slov. To bomo lahko dosegli le v izboljšanju kvalitativnih dejavnikov razvoja, kar pomeni, da bomo morali gospodarneje koristiti družbena sredstva.

Rezultat takšnih usmeritev se mora odražati v večji industrijski proizvodnji — za 2,2 %, družbeni proizvod naj bi bil realno večji za 2,2 %, kmetijska proizvodnja, merjena skozi odkup, večja za 3,5 %, skupen izvoz blaga in storitev za 16,6 % in od tega izvoz na konvertibilno tržišče za 24,5 %. Zaposlenost v organizacijah združenega dela naj bi se povečala za 1 %. Takšna predvidevanja so uresničljiva v pogojih gospodarjenja, ki so jasni med pripravo resolucije. Spremembe, ki bi jih prinesle družbene potrebe v obliki zakonov, uredb in drugih instrumentov, lahko bistveno vplivajo na boljše ali slabše pogoje gospodarjenja ter s tem tudi na možnost uresničitve zastavljenih ciljev.

V politiki delitve dohodka morajo organizacije združenega dela povečati akumulacijo tako, da

bi vsaj ohranili odstotek akumulacije v doseženem dohodku iz leta 1985. Hkrati mora amortizacija naraščati hitreje od rasti celotnega prihodka in dohodka, tako da bi zagotavljali sredstva za obnovo osnovnih sredstev.

Sredstva za osebne dohodke in skupno porabo v organizacijah združenega dela bodo naraščala skladno z rastjo doseženega dohodka in skladno z gibanjem kvalitativnih dejavnikov razvoja. Realni osebni dohodek na zaposlenega bo rasel povsod tam, kjer bodo rezultati v rasti storilnosti in gospodarjenja nadpovprečni.

Sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb bodo ohranila realno raven iz leta 1985. Poleg tega bomo omogočili usklajevanje ravni osebnih dohodkov delavcev v družbenih dejavnostih.

Sredstva za zadovoljevanje splošnih potreb v občini bodo ohranila največ realno raven iz leta 1985.

V osnutku resolucije dajemo večjo pozornost kmetijstvu, drobnemu gospodarstvu ter turizmu in gostinstvu. Ob tem je potrebno opozoriti, da smo bili zaradi zaostrenih gospodarskih razmer ter povečanih obveznosti iz osebnih dohodkov delavcev prisiljeni zmanjšati stopnjo pri skladu za intervencije v kmetijstvu v porabi hrane za 0,8 % na 0,7 % ter pri oblikovanju občinskih blagovnih rezerv za 0,28 % na 0,20 %.

D. Frlan

Priprave na volitve

Nove delegatske volitve so vse bliže. V novembru smo povsod že končali z evidentiranjem, ki nam statistično prinaša naslednje podatke:

	vseh	KS	OZD	žensk	mladih čl.	ZK	borcev NOV
DPS	737	189	548	256	127	178	18
SIS	1801	605	1196	707	342	407	56
DPZ	44			8	9	34	9
Skupaj	2582	794	1744	971	478	619	83

Z izidi smo lahko zadovoljni, saj smo kljub težavam z evidentiranjem povsod pravočasno končali. Čilo nekaj težav.

Ob razpravah o odprtih ali zaprtih listah velja poudariti, da se je za odprte liste opredelilo približno polovica temeljnih sredin. Večina se jih je opredelila tudi o prenosu pooblastil delegacij za SIS materialne proizvodnje na delavske svete oziroma svete krajevnih skupnosti. Razveseljiv je podatek, da se praktično ne spreminjajo oblike in število delegacij, kar zadeva njihovo zmanjšanje, razen nekaterih upravičenih izjem.

Opažamo pa neko bojazen v temeljnih sredinah, predvsem po temeljnih organizacijah, kako evidentirati kandidate za vodilne funkcije na ravni občine oziroma republike.

Zato bo moral koordinacijsko kadrovski odbor pri predsedstvu občinske konference SZDL na tem področju opraviti še vrsto nalog. Sklican bo posvet predsednikov koordinacijskih odborov za volitve v temeljnih organizacijah in krajevnih skupnostih o prihodnjih nalogah pri izvedbi volitev. Pri tem bo treba upoštevati dosedanje izkušnje in zagotoviti čim širše javne obravnave ter priprave kandidatnih list za delegacije, pa tudi kandidate za vse vodilne funkcije.

M. Juvančič

Naš oddelek za tehnologijo in razvoj

Naši novi delegati

USPEŠNE LETOŠNJE VOLITVE V ORGANE UPRAVLJANJA

18. decembra so bile v vseh temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti volitve v organe upravljanja temeljnih organizacij, delovne skupnosti, delovne organizacije in sestavljene organizacije združenega dela.

Udeležba na volitvah je bila zelo pohvalna, povprečno kar nad 90 odstotna.

Skupna volilna komisija je na podlagi poročil volilnih komisij temeljnih organizacij in delovne skupnosti ugotovila, da so bili v vseh temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti z večino glasov izvoljeni delegati v delavske svete, odbore samoupravne delavske kontrole in disciplinske komisije.

V delavski svet delovne organizacije so bili izvoljeni iz temeljnih organizacij oziroma delovne skupnosti naslednji delegati:

Jože Zevnik, Slavko Premrov, Franc Borštnik, Alojz Zgonc, Drago Pečkaj, Ivan Najger, Bernarda Petrič (POHIŠTVO), Bojan Tomšič, Franc Otoničar, Jožica Hladnik (IVERKA), Marjan Otoničar, Ivan Ule, Ivan Škrlič, Jožefa Godejša, Anton Kotnik, Jože Šega, Ženi Zemljak (MASIVA), Alojz Žnidaršič, Danilo Drobnič, Anton Obreza, Rajko Kraševc, Jože Funda (ŽAGALNICA), Janez Voljč, Albina Prevec, Franc Mlakar (GABER), Stanko Doles, Boris Rupar, Nataša Zakrajšek (JELKA), Majda Šega, Nada Tomšič, Marta Modic (TAPETNIŠTVO), Saša Miler, Jože Obreza, Tone Šega (PRODAJA), Marjan Premrov, Anton Urbas, Vilko Žnidaršič (MINERALKA), Brane Gornik, Marta Pohole, Julka Hvala (SKUPNE DEJAVNOSTI).

Sestavi delavskih svetov temeljnih organizacij oziroma delovne skupnosti pa so:

TOZD POHIŠTVO: Meden Cirila, Mekina Marija, Mahne Marija, Marolt Andreja, Staroveški Vesna, Braniselj Jože, Očepek Vida, Brence Cvetka, Tekavec Milan, Šparemblek Marija, Mekinda Jože, Svet Zlata, Lipovec Magda, Šparemblek Viktor, Dovjak Janez, Meden Franc, Hren Janez, Zevnik Jože, Škerlj Jože, Ivančič Tončka, Basar Zdenka, Mestek Ivo, Gornik Franc.

TOZD IVERKA: Meden Franc, Meden Alojz, Horvat Renato, Mevc Franc, Ličen Branko, Mele Zvonko, Matičič Franc, Petrovič Anton, Jadrlič Ivan, Jakovljevič Mijo, Hladnik Jožica.

TOZD MASIVA: Švigelj Slavko, Rot Stanko, Kraševc Marija, Levec Janez, Cvetko Vesna, Velišček Franc, Troha Vera, Štenta Ivan, Markovič Fani, Jesih Ana, Debevec Milena, Kranjc Vida, Ule Hinko, Debevec Marija, Mišič Milka, Drobnič Franc, Intihar Stane, Zalar Brane, Dragolič Marta, Stanič Danica, Hiti Miro.

TOZD ŽAGALNICA: Drobnič Danilo, Kernc Ivanka, Dajč Stefan, Beroš Tomislav, Levec Jože, Porok Ivan, Krajc Vinko, Glažar Darinka, Jurjevič Jože, Miletič Marjan, Mlakar Ruža.

TOZD GABER: Mlakar Franc, Šumrada Jože, Intihar Milan, Ovsec Jože, Benčina Franc, Petrič Ferdinand, Mestnik Anton, Lekan Marjan, Škrbec Milka, Truden Franc st., Mlakar Nevenka.

TOZD JELKA: Doles Janez, Šivec Rado, Knap Ana, Likar Lado, Mahne Alojzija, Petrič Janez, Suhadolnik Jože, Švigelj Anton ml., Virant Emil, Knap Franc, Rupar Boris.

TOZD TAPETNIŠTVO: Lovko Marjan, Žnidaršič Slavko, Opeka Viko, Vesel Anton, Žurga Nada, Urbič Helena, Maček Vika, Mihelčič Slavka, Benič Anton.

TOZD PRODAJA: Čik Emil, Frim Vili, Homovec Samo, Tropan Marko, Prudič Franc, Stojanovič Ljubiša, Šega Tone, Stefan Marija, Švigelj Franc, Turk Joža, Zalar Jože.

TOZD MINERALKA: Bell Leon, Korošec Stane, Mlakar Branko, Otoničar Jože, Premrov Marjan, Turšič Tone, Urbas Anton.

SKUPNE DEJAVNOSTI: Anton Perčič, Mira Drobnič, Strle Mateja, Bombač Matjaž, Turk Erika, Žumer Jožefa, Žnidaršič Viko, Godeša Cveta, Klančar Cveta, Gornik Dragica, Knaus Olga.

Obenem so bile tudi volitve delegatov v delavski svet SOZD Slovenijales — proizvodnja in trgovina. Izvoljeni so bili:

1. Turšič Maksimilijan	— TOZD POHIŠTVO
2. Emil Kandare	— TOZD GABER
3. Božidar Bajc	— TOZD TAPETNIŠTVO
4. Irena Zemljak	— TOZD IVERKA
5. Gvido Svet	— TOZD JELKA
6. Janez Lunka	— TOZD MASIVA

V. Šega

Industrijska cona v Podskrajniku

obzornik

glasilo delovne organizacije

PRED 10 LETI

(IZ ŠTEVILKE 99 — 31. DECEMBRA 1975)

VELIKO NALOG TUDI ZA PRIHODNJE LETO

Primerjava naših rezultatov s poprečjem panoge odkriva še močnejša odstopanja v našo škodo. Močno se je poslabšal materialni položaj in zaostajanje v osebnih dohodkih; to so glavne značilnosti zaostajanja panoge in tudi Bresta v primerjavi s panogo. Vzrok za zaostajanje rezultatov je gotovo v zmanjšanem obsegu prodaje in v velikem naraščanju zaloga gotovih izdelkov. Velik del družbenega proizvoda je ostal nerealiziran v zalogah.

Vse te težave smo intenzivno spremljali vse leto. Izdelali smo tudi stabilizacijski program, začeli z akcijo za zmanjševanje stroškov. Vse naloge v stabilizacijskem programu so imele in imajo glavni namen znižati proizvodne stroške in povečati plasman naših izdelkov na domačem in na tujih trgih. Določeni pozitivni premiki so doseženi, vendar nas tu čaka obilica nalog, ki jih bomo morali reševati v prihodnjem letu.

PLAN ZA PRIHODNJE LETO

Prav gotovo dajemo osnovno težo v planu za leto 1976 področju prodaje, pri čemer se vprašanja izvoza lotevamo dolgoročno in vsestransko. Izvoz dejansko postaja možnost za usklajevanje proizvodnje in prodaje ter za razvoj normalnega proizvodnega procesa. Zato so naloge na področju izvoza, zastavljene v planu za leto 1976, izrazito obvezujoče.

S povečanjem obsega proizvodnje in prodaje pa kažejo težnja rasti tudi celotni dohodek, družbeni proizvod in dohodek. Dohodek, dosežen v letu 1976, naj predstavlja dejansko rezultate dela in gospodarjenja TOZD in delovne organizacije.

DELIMO TISTO, KAR SAMI USTVARIMO. Kdaj novi sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov?

Dogovoriti se bomo morali o posameznih sistemih vrednotenja dela, normiranju, oblikah nagrajevanja, iznajdbah, tehničnih izboljšavah in podobnem. Proučiti je treba tudi druge vrste nagrajevanj, dodatke in podobno. Kolikor več bomo namenili za posamezne vrste nagrajevanja, dodatke in podobno, toliko manjša bo osnova za vredotenje živega dela in obratno. Vsekakor moramo vedno izhajati iz ustvarjenega dohodka.

Ob pripravi in sprejemu sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov je nujno, da sodelujejo vsi delavci, posebno pa sveti za osebne dohodke. V vsaki temeljni organizaciji bi morali oceniti, kaj v dosedanjem sistemu nagrajevanja ne ustreza, kaj in kako je potrebno spremeniti.

PREDSTAVLJAMO VAM NOVO TOVARNO IVERNIH PLOŠČ

Blíža se trenutek, ko bodo iz nove tovarne na Brodcu začeli prihajati prvi kubični metri ivernih plošč. S tem bo glavni del prizadevanj v izgradnji in montaži opreme končan. Delovni ljudje Bresta in ostali občani upravičeno pričakujejo od nove tovarne uspešno poslovanje. Nova tovarna bo morala v naslednjih letih pomagati ostalim temeljnim organizacijam pri njihovi modernizaciji, saj so se nekatere v minulih letih v celoti odrekle investicijam na račun izgradnje nove tovarne.

PRIZADEVANJA ZA VEČJI IZVOZ

Če ob koncu leta ocenjujemo napore in prizadevanja za večji izvoz, lahko ugotovimo, da so bili precejšnji, čeprav rezultati niso taki kot jih vsi želimo in taki kot smo si jih zastavili v začetku leta, se pravi, da plan v višini 5.100.000 dolarjev ne bo dosežen.

NOVOLETNA METLA

Brestovci in ribiči smo skoraj isto, oboji investicijskih idej imamo tristo. Brestovci zdaj investiramo v iverke, ribiči pa v živopisne rdečeperke.

PRAVLJICA O LESENEM KRALJU

Živela pa je tisti čas na Notranjskem lepa in bogata grofica, katere mogočne pristave so se bleščale sredi prostrane dežele, vse pokrite s temnimi gozdovi. Zelene jelke so se kot ogromne ravne sveče stzale do samega neba — in vse to bogastvo je šlo skozi roke njenih ponosnih podložnikov, s katerimi je grofica pravično delila svoje težave in tudi svoje bogastvo.

Imela pa je grofica to slabost in to težavo, da nikoli ni mogla prodati vsega, kar so ji podložniki pridelali v svojih pristavah. Zmeraj je imela polne kašče blaga, njena zakladnica pa je bila lahka in ob vsem bogastvu, s katerim je bila obdana, se niti ona niti njeni ljudje nikoli niso počutili ne posebno bogate ne posebno varne.

Zato je že nekaj časa oprezovala za primernim ženinom, ki bi jo enkrat za vselej rešil teh večnih skrbi in nalog.

JOŽEF ŽIROVNIK CERKNIŠKO JEZERO

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Pogled iz globočine navzgor na ta most je neizrečeno romantičen in se ne da primerjati z nobenim drugim. Ta most je dr. Schmidla tako očaral, da piše o njem v svoji knjigi doslovnost:

»Očividno je, da toliko hvaljeni škocijanski most ne more tekmovali s tem »drugim mostom«. Prvi namreč se ne more imenovati pravzaprav most, nego bolje »orjaški predor«, ker v tem slučaju je cela gora predrtá, in koraka se čez gorsko grmado, ne da bi kdo opazil, da hodi čez most in da šumi voda pod njegovimi nogami. Ta drugi most pa je v pravem pomenu besede en sam, zelo smel lok, kakršnega more sezidati le narava, in vendar je v vseh svojih dimenzijah tako vitek, rekli bi, rahlokrasen, da se bo marsikdo obotavljal položiti svojo nogo nanj, boječ se, da bi se zrušil nad strahovitim prepodom.

Večji del udrtine je na drugi strani mostu. Tu opazimo tik vode dolí na levi strani vhod k stranski votlini. Kmalu potem pridemo do brvi, ki nas vodi čez šumečo vodo zopet na zahodni breg Rakovskega potoka. Tu zijata pred nami dve votlini: iz desne prihaja voda, ki je odtok jezera, leva pa je zaprta z lesenimi vrati.

Desna se imenuje »princa Hugo- na okapnica«, po kateri pridemo lahko 1000 metrov navzgor proti jezeru, toda le na čolnih.

Druga, mnogo zanimivejša, pa je »princesinje Kristijane okapnica«. Dolga je kakih 30 metrov, široka

3 metre in visoka 3 do 6 metrov. Ima tako lepe kapnike, da jo je moral njen lastnik, knez Windischgrätz, zapreti, da zabrani barbarsko poškodovanje teh snežnobelih vodnih stvaritev.

Nekoliko korakov od Zadnje jame proti levi strani je drugo, 35 metrov globoko, kotlu podobno brezno, v katero prideš z leve, jako strme strani po skalovju in skozi grmovje. V dnu te jame, imajoče kakih 10 metrov v premeru, priteka ob podnožju mogočne skalnate stene najmočnejši izvirek Rakovskega potoka iz ozke votline. Stena je tako rapokana, da so ljudje napravili po teh razpokah steze, po katerih se da za silo hoditi. Na levi in desni strani so preduhi, po katerih prihajata zrak in svetloba v votlino. Vendar je nemogoče po tej votlini prodirati proti udrtinam, ker voda napolnjuje dostikrat ves podzemeljski hodnik. Ob suhem jezeru pa tudi tukaj ni veliko vode, in mogoče je iti v votlino.

Že imenovani jezerec Gregor Kebe je poskušal po tej votlini priti v Veliki Karlovici ven. Prišel je 600 metrov daleč po vodotoku pod zemljo, hodeč nekoliko po suhem in vozeč se z malim čolnom čez podzemeljska jezera. A moral se je obrniti, ker je zadel v votlini na veliko skalo, mimo katere ni mogel naprej.

Tudi preiskovalec V. Putick se je vozil v tej jami po vodi navzgor in je našel šest globokih podzemnih jezer, čez katera se je prepeljal z najnavadnejšim čolnom.

Pred to votlino je stala nekdanj seliška žaga, ki je imela mogočen jez do vhoda k votlini. Hlode in krlje so spuščali na eni strani notri, deske so pa ven nosili na ramah z velikim trudom. To žago je razdrla velikanska povodenj pozimi v letih 1851/52 ter ji je odnesla streho četr t ure daleč navzdol po travnati dolini.

Od tu naprej izgine voda kmalu pod zemljo in se zopet prikaže pri podrti rakovski žagi, ki je okoli 500 metrov bila oddaljena od seliške žage. Od tod se vije Rakovski potok mirno med lepimi senožeetmi in senčnatimi logi nad 1300 metrov naprej. Vedno je manjši, ker se voda polagoma izgublja v razvotljeni svet. Nazadnje izgine voda, če je majhna, pred prvim škocijanskim mostom med kamenjem, kjer leže majhne požiralne luknje ali ponori.

Most ni drugega kakor velikanski skalnati obok. Predor je 19 metrov visok in 48 metrov dolg. Nad njim je svod še 23 metrov debel, tako da se dviga vsa skalnata grmada nad 42 metrov nad dolino. Od zgoraj je ta skalnati most 52 metrov širok, in čezenj je cesta med drevjem tako izpeljana, da od začetka niti ne opazimo, da se vozimo čez velikanski, od prirode postavljeni most.

Vrh mostu sta stali nekdanj dve cerkvi, večja sv. Kocijana, patrona za dež, manjša sv. Benedikta. Obe sta bili z enim zidom obdani. Blizu tam je stala hiša cerkvenika, ki je imel v tem samotnem kraju tudi njive in senožeeti in je redil mnogo živine. Zdaj stoji od večje cerkvice še nekoliko svetišča, vse drugo je v razvalinah. Samo križ iz te cerkve se je ohranil in stoji zdaj pred cerkvijo na Uncu.

V vročem poletju izgine voda pri desnem mostnem stebri popolnoma, da se gre pod mostom lahko po suhem. Pri večji vodi teče Rakovski potok skozi predor pod skalnatim mostom v velikansko udrtino. Onstran mostu se nahaja 16 metrov dolga udrtina, po kateri voda bolj pada nego teče. Udrtino

obdajajo navpične stene, visoko gori se vidi modro nebo, a pred nami zija v ozadju žrelo prostorne votline, v katero se izgublja Rakovski potok. Po tej votlini je mogoče še kakih 250 metrov dalje prodirati. Na levi strani gori vidiš skozi strop oknu podobno odprtino, od katere se spušča dolg sipec navzdol. Po tem sipcu vodi zelo strma, opolzka pot zopet navzgor do vrha mostu.

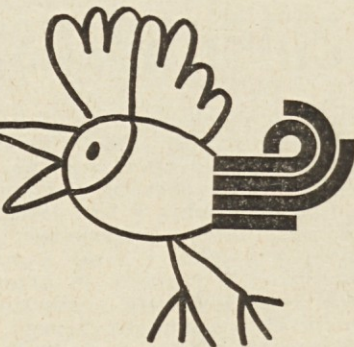
Ob povodnji doteka v naglici tolika množina vode iz jezera v dolino, da požiralne jame ne zadoštujejo. Še celo pod velikanskim mostom ne more ob največji povodnji odteči naenkrat. Voda se za jezi in razlije po dolinici, ki se izpremeni v več metrov globoko jezero. Vendar odteče zopet v nekoliko dneh.

Ob turških napadih so prebivalci bližnjih vasi z blagom pribežali v to samotno dolinico, kjer so našli varno zavetje pred krvoločnimi sovražniki.

Rakovski potok, izgublja se v škocijansko žrelo in tekoč pod gorskim hrbtom, priteka po 3200 metrov dolgem podzemeljskem teku (s strmcm 50 metrov) v Planinski kotlini na dan, in sicer nekoliko skozi Mlinsko dolino pod gradom Haasbergom, nekoliko pa iz Malograjske jame. Predno se tukaj prikaže, zaslediti ga je že lahko poprej na dnu velikanske votline Velike Količivke, jugovzhodno od Planine.

Narava kraškemu svetu ni podarila mnogo darov, kateri bi bili potrebni v življenju. Nasprotno ga je oskrbela z mnogovrstnimi čudeži, katerih ni najti drugod. To so podzemeljske votline in jame, skozi katere teče voda. Da bo bolj umljivo začasno presihanje Cerknškega jezera, je treba pojasniti te posebne vodne razmere na kraških tleh.

Na nekaterih krajih se izgublja vsa izpodnebna voda skozi predorna tla pod zemljo. Drugod, kjer ni kamenje tako predorno, nahajajo se bistri studenci in nadzemeljski toki

Sindikati v Jelki

Volilno programska konferenca osnovne organizacije sindikata v temeljni organizaciji JELKA je bila 9. novembra.

Ocenili smo delovanje osnovne organizacije sindikata, sprejeli poročilo o delu nadzornega odbora in sprejeli poročilo o finančnem poslovanju. Poročilo o delovanju osnovne organizacije je prispeval predsednik izvršnega odbora Marjan Štritof. Omenil je nekatere pomanjkljivosti pri proizvodnji, ki bi jih lahko hitreje odpravljali z odgovornejšim delom.

Opozoril je še na zagotavljanje ustreznega dela delovnim invalidom, saj je v temeljni organizaciji ob teh delovnih pogojih težko zagotavljati ustrežna dela.

Poleg poročila je občni zbor sprejel tudi program dela za naslednje obdobje, v njem je treba posvetiti več pozornosti razvijanju sistema obveščanja, vključevanje delavcev v vse oblike rekreacije ter poživitev dela delegacij in sodelovanje v predkongresni dejavnosti.

Po razrešitvi izvršnega odbora in nadzornega odbora so bile volitve članov v nov izvršni in nadzorni odbor. Za naslednje obdobje jim želimo veliko uspeha pri delu.

Š. Šebalj-Mikše

posameznih rek, ki teko po globoko zarezanih koritih k nižje ležečim kotlinam. Ali kakor hitro pridejo do luknjastih in izpodjedenih tal, začno se izgubljati skozi kolikor toliko zi-joča žrela, ki se imenujejo požiralniki ali ponori.

To se godi navadno v podnožju tistih strmih hrbtov, ki zapirajo kotline. Voda se odteka najprej skozi navpične jame, potem skozi nekoliko nagnjene rove, dokler se znova ne pokaže kje v nižji kotlini. Torej se ni čuditi, ako na kraškem svetu živo čutijo, da ni dovolj studencev in tekoče vode.

Kako se voda pretaka iz višje kotline pod zemljo v nižjo, prepričamo se najbolje, opazujoč vodne razmere v notranjskih kotlinah. Res ločijo te kotline gorski hrbti, ali vendar se je že dalj časa domnevalo in trdilo, da so morebiti — glede na njih lego — v zvezi, da se pretaka voda iz ene kotline v drugo.

Seveda ni mogel te trditve noben den z dokazi podpreti, ker niso bile kotline dovolj preiskane. Šele novejši čas je Viljem Putick po mnogoterem opazovanju in preiskovanju spoznal na licu mesta in dokazal, da pripadajo notranjske kotline nedvomno enemu in istemu porečju, da drži skozi celo Notranjsko eden in isti vodotok. Voda se pretaka iz ene kotline v drugo podzemeljsko, ima pa v vsaki kotlini drugačno ime.

Zgornji tok te na tako čuden način ustavljen vodi se imenuje v Loški dolini — Veliki Obrh, v Cerknškem jezeru — Stržen ali Jezerški potok. Njegov pritok, ki teče skozi slovečo Postojnsko jamo, kliče se Pivka, pa ne samo v Postojnski kotlini, nego tudi pod gorovjem proti Planini, na primer v Pivki jami in v zahodnem rokavu Planinske jame. Srednji tok, ležeč v Planini, se imenuje Unec. Tako se zove šele reka v Planinski kotlini, kjer se vode, tekoče iz Cerknškega jezera in Postojnske jame, združijo.

(Se bo nadaljevalo)

NAŠE MALO MESTO

Osrednje cestišče našega malega mesta in še naprej do Martinjaka je v poznih jesenskih dneh vendarle dobilo novo, bolj trpežno podlago. Položena je nova asfaltna prevleka, delno urejeni pločniki in postavljeni robniki. Ravno pri teh se je zataknilo pri križišču za naselje Peščenek. Krajanji so morali pismeno posredovati, da so izvajalci napako le odpravili.

Pripombe so bile tudi na robnike pred Delikateso. Toda zaman. Visoki robniki so zabetonirani kakor za vekomaj. In posledica? Vozniki in delavci Komunalne imajo težave, ko strojno čistijo cestišče od snega, saj ostaja ob robnikih neprehodna stena za pešce, moti pa tudi ostale voznike.

Tudi s pločniki ni vse tako kakor naj bi bilo.

*

Po daljšem obdobju je v letošnji sezoni zelenjavni trg našega malega mesta imel bolj pestro podobo kot sicer. Za pestrejšo ponudbo raznovrstnega sadja, zelenjave in ostalih poljskih pridelkov je poskrbel in skrbel do poznih decembrskih dni tudi zasebni iz Tetova v Makedoniji.

*

Kje, kaj in po kakšni ceni si lahko človek napolni želodec v našem malem mestu?

Poleg redne prehrane, ki jo ima organizirano Brest za svoje delavce, nudijo prehrano še Restavracija Nanos-Merkator, bife na avtobusni postaji, Delikatesa in restavracija Jezero.

Najbolj razumno in sodobno ponudbo nudi restavracija Nanos-Merkator, saj ima za to dejavnost sodobno kuhinjo in spretnega kuharja. Le-ta je povedal, da imajo vsak delovni dan dve vrsti malic, običajno enolončnico in nekoliko boljše. Malic se poslužuje 70 do 100 rednih abonementov iz delovnih organizacij in ustanov našega malega mesta, ki nimajo drugače urejene prehrane.

Največ dobička imajo od reprezentančnih naročil, kar ni nič čudnega, saj je ta lokal najšodnejši v našem malem mestu in celo v občini. Cene malic se vrtijo od 200 do 300 din, odvisno od kvalitete. Pripravljajo pa tudi kosila in ostala jedila po naročilu.

Bife na avtobusni postaji nudi samo vse vrste enolončnic in sicer samo ob delavcih. Cena malic je od 180 do 270 din. V povprečju imajo 95 rednih abonementov.

V Delikatesi nudijo več vrst jedil in enolončnic. Pripravljajo tudi kosila. Cena kosil je v povprečju 550 din, malic in jedil po naročilu pa od 170 do 390 din. Rednih abonementov nimajo. Kosil in malic pa se v povprečju dnevno poslužuje okrog 115 krajanov in občasnih gostov.

V restavraciji Jezero imajo le 15 stalnih abonementov za malice in kosila. Cena malic je v povprečju 250 din. Posebna specialiteta v tem lokalu so pizze. Pogosto jih pripravijo kar po 50 na dan. Njihova cena se suče od 310 do 330 din.

Toda pozor! Podatki in cene so od 17. decembra 1985. Za stanje po tem datumu pisec ne odgovarja.

Filmi v januarju

1. ob 16. in ob 19.30 — italijanski akcijski film PAR NEPAR.
4. 1. ob 19.30 in 5. 1. ob 16. uri — ameriški pustolovski film SMARAGDNI LED.
5. 1. in 6. 1. ob 19.30 — ameriška komedija HOT DOG.
9. 1. ob 19.30 — ameriška grozljivka POLTERGEIST.
11. 1. ob 19.30 in 12. 1. ob 16. uri — ameriški akcijski film VOJNE IGRE.
12. 1. in 13. 1. ob 19.30 — ameriška komedija KALIFORNIJSKE LUTKE.
16. 1. ob 19.30 — ameriška komedija SMISEL ŽIVLJENJA MONTI.
18. 1. ob 19.30 in 19. 1. ob 16. uri — ameriška srhljivka VOLKOVI.
19. 1. in 20. 1. ob 19.30 — nemški erotični film SEKSUALNE IGRE V INTERNATU.
23. 1. ob 19.30 — francoska komedija PO PRVI LJUBEZNI, II. del.
25. 1. ob 19.30 in 26. 1. ob 16. uri — francoska komedija FANTJE ZA ZVEZO.
26. 1. in 27. 1. ob 19.30 — francoska drama CATHERINE, CHERIE.
30. 1. ob 19.30 — nemški erotični film ZGODBA O LEPOTICI.

Sodelovanje z našimi šolami

Osnovne šole in šole usmerjenega izobraževanja so še vedno in tudi še bodo pomemben dejavnik, ki vpliva na to, za katero stroko in poklic se učenci po končanem šolanju odločijo.

Vse šole imajo v svojih delovnih programih opredeljeno tudi čim tesnejše sodelovanje z ožjo in širšo okolico, v kateri delujejo. Sodelovanje in povezavo s šolami si želimo tudi v Brestu.

Bolj neposredno smo zastavili to sodelovanje med Brestom in osnovno šolo Cerknica z njenima podružnicama v Grahovem in Begunjah, kjer se šola skoraj polovica otrok iz naše občine.

Strokovni delavci Bresta naj bi na osnovnih šolah vodili lesarske, modelarske, šiviljske, računalniške in druge krožke. Zanje naj bi izdelali učne načrte, skupaj s šolo nabavili potrebno orodje in opremo ter poskrbeli, da bi bil na voljo vedno potreben material, ki bi ga učenci porabili za svoje delo v krožkih.

Največjo skrb in pozornost bomo morali posvečati dobremu vodenju lesarskega krožka, kjer naj bi se učenci naučili in usposobili za delo z lesom. Ti učenci, pa tudi ostali, pa naj bi se po končanem izobraževanju na osnovni šoli odločili in se šolali za lesarske poklice. V krožkih si bodo učenci razvili ročne spretnosti, kar je tudi cilj osnovnošolske vzgoje in izobraževanja.

Vsem učencem osnovne šole bomo kar najbolje organizirali ogled proizvodnega procesa v vseh naših tovarnah in prikazali poklice, ki nastopajo v njem.

Naši strokovni delavci bodo pomagali pri kvalitetni izvedbi

šole v naravi ter sodelovali pri izvajanju ostalega programa šole.

Učenci osnovne šole pa naj bi sodelovali s kulturnimi programi na naših prireditvah in proslavah in se vključevali v delovne akcije. Strokovno vodstvo šole, pa tudi odgovorni delavci Bresta bodo vso dejavnost usmerjali in dopolnjevali. O uspehih sodelovanja pa bodo sproti obveščeni tudi samoupravni organi Bresta in osnovne šole Cerknica.

Podobno sodelovanje kot je zamišljeno z osnovno šolo Cerknica naj bi razvili tudi z drugimi osnovnimi šolami v občini, pa tudi s šolami usmerjenega izobraževanja.

Nedvomno je dobro in načrtno sodelovanje s šolami in fakultetami eden izmed pomembnih dejavnikov kadrovske politike, zato moramo to nalogo vestno in odgovorno izpolnjevati.

J. Otoničar

Kegljaške novice

KEGLJAČI BRESTA USPEŠNI TUDI V PRVI SLOVENSKI LIGI

Nedavno se je pričelo tekmovanje v prvi slovenski kegljaški ligi, v kateri letos nastopa tudi moštvo Bresta. Ob ugodnem žrebu, prvi dve tekmi so odigrali na domačem kegljišču, so igralci Bresta zabeležili dve zmagi in tako presenetljivo vodijo na lestvici. V nadaljevanju tekmovanja bodo dvakrat igrali na tujem (Maribor in Celje) ter

doma gostili moštvo vice prvaka Evrope, Gradis iz Ljubljane. **Ta tekmo bo v soboto, 4. januarja ob 16. uri.**

Dosedanja izida:

1. kolo — BREST : TEKSTIL SLOVAN 5456:5363 (Velišček 860, Terzič 946, Prešeren 932, Puntar 890, Založnik 944, Gornik 886)

2. kolo — BREST : RUDAR 5386:5254 (Velišček 870, Terzič 901, Prešeren 878, Puntar 905, Založnik 933, Gornik 899)

LESTVICA PO 2. KOLU

1. BREST	4 točke	+ 228 kegljev
2. Radenska	4 točke	+ 227 kegljev
3. GRADIS	3 točke	+ 250 kegljev
4. KONSTRUKTOR	2 točki	+ 138 kegljev
5. T. SLOVAN	2 točki	+ 54 kegljev
6. CELJE	1 točka	— 147 kegljev
7. RUDAR	0 točk	— 308 kegljev
8. TEKSTINA	0 točk	— 439 kegljev

Novosti v knjižnici

RASTLINE IN NEVRETEŃARJI

Enciklopedična izdaja o začetkih življenja rastlin in živali. V knjigi so opisane najmanjše rastline — kvasovke, plesnivke — do trav, cvetnic in dreves, od živali pa predvsem nižje vrste živali in žuželke. Knjiga je bogato opremljena z barvnimi ilustracijami in shematskimi prikazi.

OETKER, Klein Gebäck: Drobn pečivo

Pred prazniki si marsikatera gospodinja vzame čas in svojim domačim in gostom rada postreže z domačimi dobrotami. Če vam manjka idej, lahko pobrsbate po omenjeni knjigi.

REBIĆ Đuro: Vohunke

V glavnem mislimo, da so se z vohunjenem zvečine ukvarjali moški. Vendar nam avtor v knjigi prepričljivo pokaže, da so se s tem delom že od nekdaj dokaj uspešno ukvarjale tudi ženske. Tako spoznamo celo paleto zanimivih žensk, pa tudi nekatera zgodovinska dogajanja in različne kraje sveta.

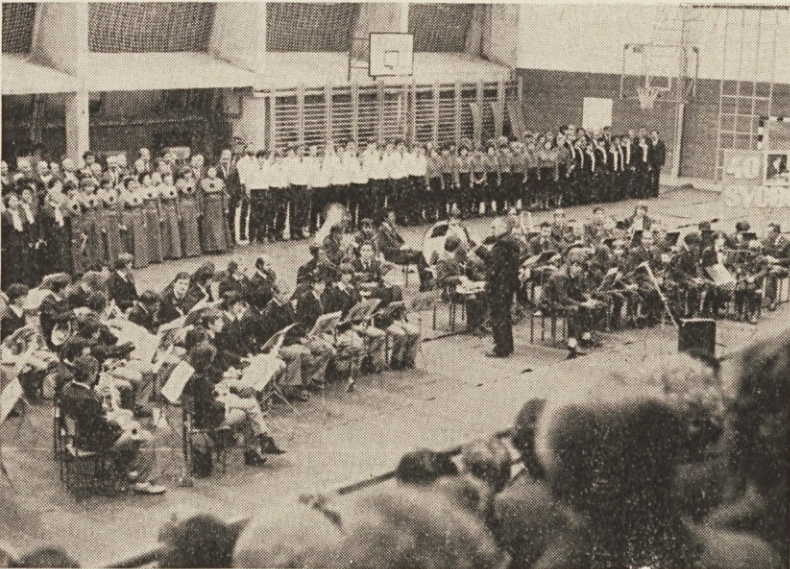
CRICHTON, Robert: Skrivnost Santa Vittorie

Humoristično obarvan roman ameriškega pisatelja, po katerem je bil posnet tudi uspešen film, se dogaja v hribovskem mestecu na jugu Italije. Prebivalcem je glavni vir preživljanja pridelovanje vina in še nikoli si niso tako enotni v svojih mislih kot med vojno, ko je bilo treba to vino skriti pred sovražniki.

***

Bralce obveščamo, da bo z letom 1986 v naši knjižnici članarina za odrasle bralce 200 din, za dijake in študente 100 din in za šolsko ter predšolsko mladino 50 din. Izposojevalni rok v knjižnici je 14 dni za leposlovje in 30 dni za poljudnoznanstveno literaturo. Zamudnina je za vsak zamujeni teden 10 din od knjige za odrasle bralce in 5 din za mladino. Stroške opomina zaračunamo 30 din, osebno pismo pa 50 din. Plaćati je treba vsako izgubljeno izkaznico in sicer 30 din.

Upamo, da nove cene bralcev ne bodo odvrnile od knjig in knjižnice, in da bodo še naprej z zadovoljstvom zahajali k nam.

Uspešen koncert združenih pevskih zborov ob 40. obletnici osvoboditve

OBCINSKA LIGA V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO

Strelska družina Brest in zveza telesnokulturnih organizacij Cerknica tudi letos organizirata občinsko ligo v streljanju s serijsko zračno puško. Tekmovanja bodo na treh streliščih in sicer v — Cerknici (ob ponedeljkih, četrtek in petkih od 15. do 22. ure) — Starem trgu (ob petkih) in — Novi vasi (ob petkih).

Za ligo so prijavljene ekipe delovnih organizacij, društev, mladine in rezervnih starešin, ki se jih je do roka prijavilo kar 25. Tako bo v ligi tekmovalo nad sto tekmovalcev in tekmovalk iz vse občine.

Neprijavljene ekipe in posamezniki imajo še vedno možnost za nastop v občinski ligi s tem, da pridejo kar na strelišče.

F. Mahne

NOVI ODLIKOVANCI

V Kovinoplastiki so na slovesnosti ob 3. obletnici delovne organizacije 27. novembra izročili odlikovanja šestim delavcem. Z redom dela s srebrnim vencem so bili odlikovani **Vinko Mihelčič, Ivan Mohar in Janez Rigler**, z medaljo zaslug za narod **Janez Srpan** in z medaljo dela **Marija Kovač in Ana Tomc**. Odlikovanja jim je izročil podpredsednik skupščine občine Cerknica Miro Mlakar.

***

V osnovni šoli Notranjski odred Cerknica je na sindikalnem občnem zboru 25. novembra izročil odlikovanje predsednik izvršnega sveta skupščine občine Cerknica Tone Kebe. Z redom dela s srebrnim vencem sta bili odlikovani **Gertruda Zigmund in Vika Tornič**.

***

Na sindikalnem občnem zboru delovne skupnosti upravnih organov skupščine občine Cerknica 22. novembra je predsednik skupščine občine Edo Lenarčič izročil odlikovanje **Ivani Štrukelj**. Predsedstvo SFRJ jo je odlikovalo z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo.

Novoletna nagradna križanka

		SLABKOB- NOST	SEDEŽ VLADE SZ	DRŽAVA V AZIJI	NADČENIKI	JOŽE OLAJ	PRESUA- LEC ANAMA	TONOVSKI NAČIN	ET AM FILMSKA IGRALKA	TRG BLAGO	KAR PRAVETNO	NAFTNI DERIVAT	VOJAŠKI PRAZEZ	UMETNOST (LAT.)	PRVI LE- TALEC	PREBIVA LEC IZA- KA	MARK	HVATSKI REALIST PISATELJ	RADIJ														
OPRETNINA V ZIBU	LETAK	PALESTINS- KA ORGA- NIZACIJA	PROSTOR ZA DELO	MIZOGENSKA PRITOK HORAVE	NE JOČI... SL. PESNIK (KAJETAN)	DUMASOV RUŠKETIR	KOŠARA	ANDEJ NAHTIGAL	LOVŠKA DRUŽINA	HRANA TOLSTOJEV ROMAN	JUDSKA REPUBLIKA VRSTA JUHE	EDDIE GRANT	NAŠE ŠNITLI PRAVILNA V ŠPANIJI	PERZIJA	KATRAN	LESNA TOVARNA V NOVEM MESECU	VRSTA STOPICE	SLIKARJEVA DEŠČICA	OSERNI ZAHTEK	REKA VOJVODINI	RUKA POLITIČNA STRANKA	KUTINA	POMLADNI MESECI	KENIJSKI PRESLED- NIK (ARAB)	STAROŠKI PESNIK	JAKOB ALJAZ	ČAS BREZ VOJNE	MESTO V ITALIJI	MAKARSKA	OTOK OB ŠKOTSKI OBALI	STARŠKA DEŽA- VA IVAN ŠIBAR	JAVKANJE	BESTAVIL BORUT LEVEC
LEŠNA TOVARNA V NOVEM MESECU	VRSTA STOPICE	SLIKARJEVA DEŠČICA	OSERNI ZAHTEK	REKA VOJVODINI	RUKA POLITIČNA STRANKA	KUTINA	POMLADNI MESECI	KENIJSKI PRESLED- NIK (ARAB)	STAROŠKI PESNIK	JAKOB ALJAZ	ČAS BREZ VOJNE	MESTO V ITALIJI	MAKARSKA	OTOK OB ŠKOTSKI OBALI	STARŠKA DEŽA- VA IVAN ŠIBAR	JAVKANJE	BESTAVIL BORUT LEVEC																

Nagradni razpis

Prav gotovo bi bili razočarani, če vam vsaj za novoletne praznike ne bi pripravili nagradne križanke, s katero bi vam radi nudili vsaj malce zabave, če nam že ni uspelo pripraviti posebne zabavne priloge.

Na voljo pa vam je tudi nekaj nagrad in sicer:

1. nagrada 2.000 dinarjev
2. nagrada 1.500 dinarjev,
3. nagrada 1.000 dinarjev in tri nagrade po 500 dinarjev.

Svoje rešitve v kuvertah s pripisom »nagradna križanka« pošljite uredništvu najkasneje do vključno 20. januarja 1986.

Pri reševanju vam želimo vsaj malce razvedrila, pri žrebanju pa čimveč sreče!

Bloudkove značke - tretjič

Telesno kulturna skupnost Cerknica je podelila Bloudkove značke, ki jih podeljujejo posameznikom na področju telesne kulture. Značke je v prisotnosti predsednika skupščine občine in predstavnikov družbeno političnih organizacij podelil predsednik TKS Cerknica Peter Kovšca.

BLOUDKOVE ZNAČKE so dobili:

ZLATA ZNAČKA (za več kot 30 let dela) — predsedstvo TKS se je odločilo, da te značke ne podeli.

SREBRNA ZNAČKA (za 20 let in več dela na področju telesne kulture)

Urban Tone — Cerknica,
Kraševac Zdravko — Stari trg,
Logar Slavko — Rakek,
Mišič Mihael — Rakek.

BRONASTA ZNAČKA (za 10 let in več dela na področju telesne kulture)

Gornik Franc — Cerknica,
Sestanovič Sonja — Cerknica,
Truden Jože — Rakek,
Vengust Franc — Rakek,
Drame Leon — Rakek,
Debevc Rudi — Grahovo.

Na isti slovesnosti so bila podeljena tudi priznanja ZTKO Cerknica in izbrani najboljši športniki občine v preteklem letu.

Najboljši športnik

1. Turšič Roland — član državne reprezentance v biatlonu, SK Loška dolina
2. Intihar Martina — košarkarski klub Cerknica.

Zaslužni športnik (posebno priznanje ZTKO Cerknica za vrhunske tekmovalne rezultate)

Zalar Tone — atletski klub Olimpija.

Organizatorji športa in rekreacije

1. Zakrajšek Janez — SK Cerknica,
2. Kovšca Peter — ŠD Rakek,
3. Zabukovec Dominik — BD Rakek.

Športna društva in klubi

— kegljaški klub Brest Cerknica za tekmovalne uspehe v preteklem letu,

— športno društvo SOVICA za razvijanje športa in rekreacije v krajevni skupnosti.

KOŠARKARICE ŠE NEPORAŽENE

Dobršen del prve polovice prvenstva v drugi slovenski košarkarski ligi za dekleta se je že iztekel. Košarkarice Cerknice, ki so po petih kolih edina še neporažena ekipa, bodo na domačem igrišču odigrale le še eno srečanje. V zadnjem kolu se bodo pomerile z ekipo Ptuj in v neposrednem obračunu odločile o jesenskem prvaku. Odločilno srečanje bo v soboto, 4. januarja ob 17. uri v dvorani osnovne šole v Cerknici. Vabljeni!

DOBITNIKI LETOSNJIH PRIZNANJ:

Najboljši mladi športnik

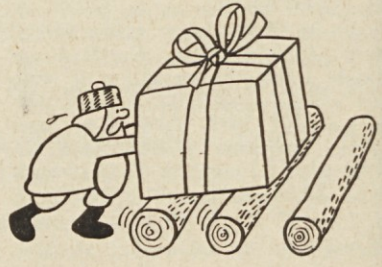
1. Ožbolt Janez — državni mladinski reprezentant v biatlonu, član SK Loška dolina,
2. Istenič Saša — strelska družina Brest Cerknica,

V starem delu našega malega mesta — nenavadno sestankovanje. Na drevesu se kokoši vsak dan sporazumevajo in dogovarjajo.

Gromov memorial — osemnajstič

Kegljaški klub Brest bo organiziral na svojem kegljišču v Cerknici že 18. Gromov memorial za moške dvojice. Za to tekmovanje se je prijavilo že več kot sto tekmovalcev iz vse Slovenije, tako da se nam obeta od 3. do 5. januarja zelo zanimivo in kvalitetno kegljanje. Tekmovanje bo vse dni od 10. do 20. ure.

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.
Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC
Ureja uredniški odbor: VIII FRIM, Franc GORNIK, Viktor JERIČ, Jože KLANČAR, Srečo KNAP, Božo LEVEC, Drago MAZIJ, Danica MODIČ, Janez OPEKA, Vanda ŠEGA, Marjan ŠIRAJ in Franc TRUDEN
Foto: Jože ŠKRLEJ
Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednica odbora: Vanda ŠEGA.
Glasilo sodi med proizvajalce iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).
Naklada 2800 izvodov.
Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani.